

„ЭДАЗИ“ ЕЖЕДН. ОРГАН ВОСТОЧ. СЕКЦИИ
П. К. Р. К. П. в Сов. Западн.
Бюро П. К. Р. К. П. в Сов.
В. Р. Р. К. П. в Сов. Бюро Сети жетт. hääleandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Avatud kell 10-7.
Telefonid: Toimetis — 533-86, trükituba — 171-41.

Edasi

Annutuste ja tellimiste hinnad

Annutamine	Tellimine
esimesel lül. 3 r. kul.	hinnades 1 km 1 rbl.
viimasel „ 1 „ „	aasta — 11 rbl.
keskmisel „ 6 „ „	Maal 1 km — 50 kop.
l. har. ajut. 20 f. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.

E. Kirjast. ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.

Nr. 38 (2238)

Pühapäeval, 15. veebruaril 1925

8. aastaläit

Õnnetus kaevanduses.

Põhkemise läbi said surma 135 kaevajat.

Berliinist, 13. veebr. Dortmundi linnas kuulsa Saksamaa miljoniäri tehase-omaniku Stinnesi kaevanduses oli lõhke- mine. 135 töölisi said hukka. Rahvas tungis läbi politseijõudude abeliku ettevõtte- resse. Saadeti needmise sõnu administrat- sioonile. Kaevanduse töölised näitasid kõi- gile oma palgaramatuid, millest mõis näha, kui odava palgaga peavad nad oma elu igapäev kaalu päälle panema.

Kuigipäeval nõudsid kommunistlikud saa- ditud valitsuselt määrata järeleuurimise komisjon, süüaluste väljasegitamiseks olemas õnnetuses.

Palju maksid Saksamaa vähem- lased.

Berliinist, 13. veebr. Järeleuri- mise komisjonis, kes ajab spekulandi Barmati asja, küsiti järele endise Saks- maa vähemlaste testorgani toimetaja Davidson. Tema juudistab praeguseid sotj.-demokraatide testajalehete juhatajaid Barmatiga ja teiste juuremate jahterda- jatega fidemes olemisses.

Saksamaa politseimeister sotj.-dem. Richter, andis Barmatile soovitusel kirja, mis aitas Barmati jahterdamisele kaasa. Tänuks selle eest andis Barmat Richterile mitmeteliste kaubanduse ettevõtete aktsiaid.

Jaapani täiedigustliku ehitaja küsimus S. N. W. Viitu.

Tokioist, 13. veebr. Jaapani valit- sus kavatseb saata S. N. W. Viitu Jaa- pani saadiku liiget Pariisist Matsusima läbirääkimiseks Jaapani ehituse organisee- rimise üle. S. N. W. Viitu. Jaapani aja- lehes nõuavad, et ehitajaks S. N. W. Viitu saaks saadetud filmipaistev ühis- konna tegelane Gotto, üks liberaalse par- tei juhtidest ja Rõutogu valitsuse tunnis- tamise pooldaja.

Krooti sõjaväe ümbermoodus- tamine.

Stokholmist, 13. veebr. Krooti wa- litus andis eelnõu parlamenti sõjaväe ümbervormeerimiseks. Põlvade arv vä- hendatakse 29-ist 19 päälle. Teenistuse aeg on jalgaväes 140 päeva, juurtükki ja ratja- väes — 200 päeva. Sõjaväe kuld vä- henewad 140 tuhande krooni päält 100 tu- hande päälle.

Prantsuse wõlad Inglismaale.

Pariisist, 13. veebr. Kõik Pariisi le- hebkarutawad Inglise wiimast märgukirja, mida Inglise saadik andis Herriot'le. Tä- hendatakse, et Inglismaa tuli Prantsuse wõlgade asjus rohkem wastu, kui jeda Pariisis oodati. Prantsusmaal tuleb 15 miljardi afemel makssta seega üle 3 mil- jardi frangi.

Waidlewad waranduse tagasi- andmise juures.

New-Yorgist, 13. veebr. Walge Maja wastasrind Borahi wastu, kes ette paneb Saks kodanikkudele nende selwest- reeritud waranduste tagasiandmist, erutab Washingtoni kõrgemaid ringkondi ja ah- wardab lõhet efile kufuda senati ja pre- sidentide lähedate ringkondade wahel.

Rõsta kirjasaatja sai teada ustarateit hallitateit, et läinud aasta juwel Brüs- selis, Londoni ja Pariisi kõrged ringkonnad otustawalt kõnelelid Ameerika ametlikkude ehitajate wastu, et nemad ei poolda saks- laste waranduste tagasimaksimist.

Euroopa wälisministeriumid on arwa- mijel, et Saks waranduste tagasiand- mine pole ajatohane.

Käed Bessaraabia küljest! Bessaraabia peab nõnlogude riik olema!

Bessaraablaste mitting Odessas.

Saksamaa sotjiaaldemokraatide-waraste arv kaswab järjest.

Sm. Kollwigi wägiwaldne kõrwal- dauwine.

Berliinist, 13. veebr. Preisi maa- päewa komisjoni koosolekul nimetas kom- munist Kollwigi komisjoni järeleuurimist komöödiaks. Juhataja heitis Kollwigi koosolekult wälja. Kollwigi tõrjus lahtu- mast. Et parlamendi wahid puudusid, tutjus esimene palwel tunnistajana ilmu- nud politseimeister Richter Kollwigi wälja- wiimiseks politseinitud.

Sotjialist-politseinit Richter — altkäemaksuwõtja.

See oli Richteri wiimane ametikohuste täitmine, jesi koosolekul selgusid sarnased tõfiasjad Richteri wastu, et see wiibimata

teadaande fise andis oma ametist wabas- tamiseks. Sewering (Preisi fiseasjade ministeer) lubas temale jeda. Prokurör tahab tõsta tema wastu kaebuse altkäe- maksuwõtmises ja kuritarwiduses. Richteri ühistondlik-politiline karjeer on nähtawasti appenud.

Pääminister Hirsch ei jäänud ka ilma.

Edasi kuulati komisjonis järele endine Preisi pääminister sotjiaaldemokraat Hirsch, kes tunnistas, et tema jai 1923 aastal 50.000 kuldmarka „enamuse wastu wõitle- miseks“. Komisjon otustas, et Hirsch ei tohi awalbada jelle ifitu nime, kes temale selle summa andis.

Saksamaa „erakorral. komisjoni“ asi.

Prowokatori Neumanni tun- nistus.

Neumann on langetõbine.

Leipzigist, 13. veebr. Wiendama istangu algul selgus, et pääsüüdlasel Neu- mannil tuli türmis langetõbi päälle, mille juures jai wigastatud otjaesine. Seda tõen- dawad ka Baugeni haigemaja dokumendid, kus Neumann arstimisel oli.

Saladuslik auto.

Edasi hakkab kohtu esimees Neumanni ülesulama auto üleandmise asja kommu- nistliku partei poolt „terroristide grupile“. Neumann seletab, et Bick (kommunis- tide saadik) tegi korralduse kolme auto ostmiseks. Selleks taheti saada iifitut, kelle nime päälle mõits autot osta.

Ostetud automobiili aga jättis Brand- ler oma korraldusele.

Tasu terroristidele.

Päälle selle küsib esimees, misjuguje tasu said „terroristliku grupi“ liikmed. Neu- mann seletas, et kasjapidaja maksis nen- dele palga „Rote Fahnes“ awaldatud elu- kalliduse indeksi järele.

Ameerika seab end sõjariistu.

Washingtonist, 13. veebruaril. President Coolidge kinnitas Uhisriikide sõjalaewastiku celarwe.

John Bulli käpp Tallinnas.

Londonist, 13. veebr. Lõpulikul leidis otustamist küsimus, rühma Inglise merelaewastiku laewade föitmisest Tallinna 1925 a. juwel.

7800 töötatööliit.

Walitus ei tea, mis pääle halata.

Cesti walitus on hiljuti aru pidanud, mis teha järjest kaswawa töötatööliste wäga. Praegu on 7800 töötatööliit. 3600 kawatsetatse mingijugust teenistust anda metatöödel, kraawide kaewamisel jne. Mingijugust tööd ei leita aga 4200 töö- lisele, kes täiesti nälgima peawad, jesi walitsuse poolt nad mingijugust toetust ei jaa.

Derehind.

1924 wabadusristi ja 5.345.000 marka.

Cesti sõjawägede juure moodustatud eri- komisjon on nüüd autasu andmise töö- rahwa timufatele lõpetanud. Wabaduse- ristidega „kannistatud“ töörahwa timu- taid on Cestis 1942 olemust, kes pädle ristide riigi poolt igakunlist pajutit saa- wad. Uhefordset abiraha on wälja antud 5.345.000 marka.

Kulla küsimus Inglismaal.

Londonist, 13. veebr. Inglise ra- handuse ministeer Churcill astus üles riigi alamkojas seletusega, et walitus on endise walitsusega täiesti ühel arwamisel kulla waluita jatuleseadmise tarwituse üle lä- hema aja jooksul.

Rahetiimne miljoniline taris- tus.

Pariisist, 13. veebr. Brüsselist tea- tatatse, et kuulus Belgia tööstuse omanik parun Coppele on määratud wälja maksma 20 miljoni franki kahjutatude tagasimaks- miseks. (Parun Coppe mõeti wastutusele bensini muretemise pärast Saksamaa sõ- jawägedele, jesi ajal, kui Saksamaa offu- peerisid Belgia).

Rumeeniasse weetawad Saks laubad maksu all.

Wiinist, 13. veebr. Selle järele, kui Saksamaa tagasi liifkas Rumeenia nõud- mise, temale erilist kahjutatju maksta, otus- tati 26 prot. maks päälle panma Saksamaa kaupadele, mis Rumeeniasse weetatse.

Kõrge „proowireiija“ tulud.

Londonist, 12. veebr. Parlamendi wiimajel koosolekul arutati lijafrediidi andmist Waleji printstile tema föiduts do- minioonidesse (ülemwalitsuse all olema- tesse riikidesse) kasjuures efines töölise partei liige tulise kõnega, mis tormi efile tutsus.

Tema sõnade järele peaks printis enim tutwunema hirmja oluforraga omal maal, kui föita mõõda impeeriat, et „tsementee- rida“ selle üfifituid jagufid. Tema ütles, parem oleks kulutada jee raha nälgiwate laste toitmiseks Inglismaal.

„Printis on tööriistaks juurrahameeste ja poliitikerite käes, kes püüawad toondada Briti ilmariigi jõudufid selleks, et jee oleks ahwardufeks kõigile teistele rahwastele.

Wanameelsete farjuwa protestihüüete wahelt oli kuulda tema lõpujõnu: „Mina awaldaftin teile töölise klassi waatekohta ja ei pööra enne tagasi enda kohale, kui ei ole jeda teile ütelnud“. Teijed kõnelejad töölise parteist toetasid teda.

Walitsuse ehitaja wastas, et wiimane seletus näitab ainult, kuiwõrd tarwiline on Waleji printsil fidet luua Suurbritan- nia üfifitute ofade wahel.

Krediidi andmine mõeti enamuse poolt wastu.

Läinud nädal.

Saksa kodanluse enneolemata provokatsioon. — Nuhid kommunistlikus parteis. — Kuudas kodanluse kommunistliku liikumise Saksa maal mahajuruda kawatseb. — Amsterdamis Internatsionaali kongress. — Parempoolsete vormaalne vööit. — Kuft tellis pahempoolne tiib Amsterdamis Internatsionaali täidejaatvase komiteesse. — Kas Amsterdamis Internatsionaali otsejega nüüd pahemluse jääl liidveeritud on. — Vene Inglise tegewuskomitee jatkab oma tööd. — Neda toetavad parempoolsed amsterdamlased. — Eesti majandusliku olukorra halvenemine. — Eesti välisminister laenu otstas. — Tööliste olukorra halvenemine Tšehho-Slowaakias ja selle tagajärjed. — Nõukogude ümberwalimised E. R. W. Liidus. — Walijate haruldane kõrge protsent.

Viimasel ajal on kogu kapitalistlik ilm tegewusel kommunistide ja E. R. W. Liidu „mustamisega“: siin on nii „Sinowjewi kiri“ ja talupoegade Internatsionaali kiri Horwaatia talupoegade juhi Raditschile ja rahwuswahelise provokatsioonid muud wõtted. Ka Saksa kodanluse on arwanud, et temagi põrmugi teistest pahem ei ole ning on ühinunud ühise looriga. Kuid „järele tehtud paberid“ on juba liiga wana wöte, selle wõttega ei saa enam laiemaid hullasid petta. Tarwis on seepärast midagi kindlamat wälja mõelda. Ja mõeldagi — Saksa kodanluse mõistab Saksa kommunistliku partei „erakorralise komisjoni“ üle lohut.

Uhel hääil päewal hafatakse Saksa kommunistliku parteid jelles süüdistama, et see ette walmistab „sõjariistuse masinu“. Kompartei olewat kawatsevad president Eberti elu kallale pippuda, olewat kawatsevad tappa tuntud mustajajalist kindral Seekti. Kuid wähe weel sellest. Kommunistid on otsestunud mõeldes kodanliku korra wastu isegi „kolera taubiga“ ja „tüüfusi püüelutatega“! Ja wiimaks on kõige suurem süüdistus see, et kommunistid on kindlas sidemes olnud nõukogude esitusega Berliinis ja on jäänud saanud ühtlasejalijemad juhtnõuad Saksa kodanluse kufutamiisest.

Kuid, et kõiti jarnafid lastejutte keegi ei usu, siis on „kinnituseks“ appi wõetud provokatorid. Pää süüdlased Leipzigi protsessis on kahtlemata provokatorid. Felix Neumann, üks filmapaisiwamatest kujukdest protsessis, ei ole mitte ainult provokator, waid see on ka waimuhaige. Selle poolehullu tunnistaja abil tahab profuratuur tõendada, et kommunistid on riigi äraandjad. Selleks warjab ta kõige päält Neumanni haigust, sest mis tunnis-

taja see on, kui ta hullumajas on istunud.

Selle kõrwal näeme meie mitte paremat kelmi Kõningit, kes 1923 a. märtsis Saksa kompartei asestus, mille järele mõni kuu pärast „Saksa erakorralise komisjoni“ asi algab. Siit on igale ühele selge, et Kõning musturite poolt parteisse jelleks jaadeti, et jään „asja“ ettevalmistada.

Ei jää mingisugust kahtlust, et „Saksa erakorralise komisjoni“ asi on puhas provokatsioon. Saksa walitus on omale ülesandeks seadnud tööstisteliitumise mahajurumise: sellega tahab ta meelehääda teha liitlastele ja kindlustada omale tööstiste werest wäljapigistamise õigust Dawesi plaani järele.

Kitab ainult telegrammide waatlemisest, et aru saada misugust alatut kommetit Leipzigi mängitakse. Kohtu esimeheks on määratud tuntud tööstiste õigja Kiedner, Neumanni parem sõber. Kõit kaitse nõudmised on kõik tagasilükatud. Ülekulades provokatorit, lobisewad kohtunifud ise nende eest kõik wälja, mis tahawad. Kõit see on otsejohene üleastumine kodanlikust jeadusest. Kodanlus näitab siin awalikult, et ta ise oma seaduste pääle jüllitab ja neid nii wäanab, kuidas tal töörahwa orjastamises juba tasulifum on teha.

Kas õnnestab see Saksa kodanluse provokatsioon? Ta wõib tünnidesse toppida niipalju kommuniste kui tahab, kuid liikumist ennast ei suuda ta siiski mahajuruda. Proletariaadi kohtupidamise aeg on alles ees.

Amsterdamis Internatsionaali täidejaatvase komitees lõõdi ägedat lahingut „Wene küsimuse“ ümber. Kuid nagu imperialistidele „Wene küsimus“ katlihammustamata pähklets on, nii on see ka nende truudele

teenritele, jotsiaal-kottuleplastele, Amsterdamis Internatsionaalist. Nad ei saa kuidagi sellega leppida, et liituda Wenemaa wõitluses tarastatud revolutsioonilise proletariaadiga. See tähendab ju kogu ilma proletariaadi julgustamist, tähendab jammu edasi jotsikahe revolutsiooni poole, mille pääle mõtlemine juba kananaha amsterdamlaste pääle ajab.

Ja nii lõppes Amsterdamis Internatsionaali täidejaatwa komitee istang nii, nagu oodati wõis. Wõidu said parempoolsed, kuid see wõit oli ainult wormaalne. Rende „wõit“ on ainult ajutine ja jeda saamad nad ise kõige paremini aru, wõitides pääle wõitu, nagu oleks neil juu täis wett.

Seni oli Amsterdamis Internatsionaali kõige tugewamaks osaks Inglise trade-unionsid (ametühijused). See oli enam wana-meelsed, iganenud keikagiuist kinnipidaw wäosa Amsterdamis „wõitluswäes“. Kuid Warri õpetuse järele teame meie, et elus on kõik edasirühkim. On wõimata kiwine-nult koha pääl seista ja wõimata en jeda nõuda ka Inglise tööstistelt, kuigi keikagiuisega läbiimbunud ja kapitaali poolt äraõstetud juhid häamelega ühe koha pääl istufid ehk walmis oleks ka edenema, kuid wastupidises fihis — nad oleks walmis tööstist iika rohkem alla rõhuma. Ja kui meie nüüd Inglise ametühijuste juhtide pahemlust näeme, siis ei ole meil siin weel tegemist pahemluse juhtidega, waid on tegemist pahemlusega Inglise tööstisteliitumises üldse ja see pahemlus on jedomõrd ähwardaw, et juhid peawad jellele alluma, kui nad ei taha, et edenem ei neid teelt kraawi wiskab.

Inglise jaatkend pidi Amsterdamis Internatsionaali täidejaatwa komitee koosseisul pahemlikul seisukohal wiibima. Weel enam: Inglise tööstisteliitumise pahemate poole kaldumine nõuab juhtidelt, et nad Amsterdamis Internatsionaali otsejega pääle waatamata Inglise-Wene proletariaadi läheneimiseks edasi töötaksid. Inglise töörahwa nõue on jedomõrd mõjuw, et amsterdamlaste parem tiw ei julgenud rekolutsioonis piifidatadagi jelle töö ärakeelamisest. Amsterdamis rekolutsioonis ei ole sõnagi heldud Inglise-Wene tegewuskomiteest.

Parempoolsete tegewusjoont, nende toorest laimduft Profinterni ja Inglise jaatkonna kohta, on juhtinud ainult pime wiha kommunistide wastu. Ja see parempoolsete toores wiha on meile arusaadaw, sest meie

teame, et neile jelle eest hästi maksetakse (Barnat-Rutiskeri jant).

Pahempoolset jelle wastu näitafid, et proletariaadi poolt juhtitud teele astudes, on nad walmis ka kindlalt jeda teed mõõda edasi jammuda, on walmis wõitlema töörahwa ühtluse eest rahwuswahelise kapitaali wastu. Amsterdamlaste pahempoolne tiw mõistab, et wõitlus maailma imperialismiga on mõttetu ilma kindla ühendusega E. R. W. Liidu proletariaadiga. Ja see ühtsus tuleb, sõdigu amsterdamlased jellele kuidas taha-wad wastu.

Eesti majanduslik seisuford ei näi paranevat, kuigi walitus igapidi oma pere-meeste poolehoidmist ära teenida tahab. Pääle 1. det. mahajurumist arwati, et peremeheid nüüd Eesti walituse „energilist“ tegewust hindawad ning tajuna mõned näljapennud wiskab. Kuid walitus ei fihis. Inglise-Prantfuge kapitaal jäi iika kahtlusele seisukohale, kas Eesti üldse elulooma saab ning loodetud laenu ei tulnud midagi wälja. Siis panid Eesti wõimused juuri lootust Helsingi konverentsi pääle, mida Eesti algatusel kofu kutjuti, kuid ka see ei annud mingisuguseid tagajärgi, sest Balti riigid on küll piifidufekied, kuid nende ahnuied on juured. Helsingi konverentsil ja juba enne jeda tulid need wastolud nälj-tawale ja konverents ei annud neid tagajärgi, mida Eesti wõimused jäänud lootat tahtfid.

Et majanduslik seisuford aga iga päewaga iika wiletsamaks muutus, siis jaadeti välisminister Pusta Warsawis, sest Poola, kes kogu aeg oma riigi eelarwet wälislaenu abil ülemal on hoibnud, on paremad sidemed liitrite rahameeste ringfondadega. Eesti arwas neid kufutada, wõttes Poolat omale käemeheks. Ari on äri, ja ärioperatsioonides annawad liitrite rahamehed wõlgu ainult neile, kelle kindlad tagatufid on. Et Eesti aga neid ei ole, siis peab ta kõrwalisi teesid otstima, et kufagilt tükki näpata saaks.

Majanduslik kriis, mis walituse praegu Eesti, ei ole tundmata ka teistes jama-taolistes päälejoja tekinud riigistes. Kodanluse tänapäewase poliitika tõtu kaswab elufallidus igal pool pöörafe tiirufega kuna tööpalk endijeks jääb ning tööpäewa igatwiisi piifendatuf. Selle tagajärjel muutub tööstiste seisuford wäljafannatamataks, nagu jeda Tšehho-Slowaakias näeme, kus tööstised enam kannatada ei suutnud, waid

Kodanluse tüüntes.

H. Aben.

Hiline sügise. Udu külkes laksuwad rahutult merelained, mis lõpmata, nagu hiigla maod üks teist taga ajades mõõda tasast merepinda Tallinna randa weerewad, purunedes laewa seinte ja sadama müüride wastu.

Waikus, — ainult unest ärganud merekajakad rikuwad oma haleda kisega hommikurahu ja nende kaebelaul ühines lainele salalise kohinaga üheks looduse nutulauluks. Tallinn pais-tab selles detsembrikuu õõ pimeduse külkes, weel külmamana ja elutawamana, kui teda ümbritsew lood. Poolpimedate uulitsate külma rahu rikuwad ainult wahil olewate politseinikude wäsinud sammud ja mõne üksiku unest ärganud kaarna kraaksumine, kes hommiku tulekut ette kuulutades tugewate tiibadega ümbritsewa õhu mere kihid wärisema paneb.

Linnas on heledalt walgustatud ainult kaks maja. Üks neist, kus Eesti kodanluse esitajad wahetpidamata prassiwad, kus Eesti „kuldne noorus“ lõbusa „õrnasoo“ seltsis oma wabaduse wilja maitseb, on walgustatud heledate tuledega, mille kuma ühes joobnute, trallimise ja muusika kajaga lõpmata wooluna uulitsale tungib. Teisel majal on heledasti walgustatud wälimised seinad ja ainult trellidega piiratud, hawa sarnased mustad kohutawad aknaaugud tulelawad meele, et ka nende seinte taga elu olemas on. See on koht, kus 149 Eesti tööstisteklasi esitajat, ühes tuhantade teiste tööstistega Eesti kodanluse pidu lõppu ootab. Wahetewahel kuuldu maja seintest tasane hoigamine, mis sügistuule wilega ühinedes walwe pääl olewate sõdurite wäsinud pilku nende kohutawate trellide poole pöörab.

Sel ajal, kui kodanlus prassib lõbumajas, nälgiwad ja surewad Eesti paremad töölised türmis. Kuid see ei rõhu ega wäheenda wäljapool türmi olewate tööstiste wõitluse tahtejõudu.

Rahutult ja wäsimata, kui kunagi enne, keeb täna elu waestes, madalates, linna äärsetes tööstiste urtsikutes. Siin walmistatakse wõitlusele kodanlusega.

Iseäranis elawalt keeb ettewalmistuse töö,

juba kaks ööd järgimööda, wana 60 aastase Liiwaku urtsikus, mille kaks walgustatud akent hädaohust hoolimata, nagu walwel olewa metslase silmad, puuriwad sügawad lõhed ööpimedusse.

Wana Liiwak on juba kaks ööd tõsisel tööil oma seltsimeeste sõjariistade korraldumisega. «Härja silma» walgustusel puhastab Liiwak suure põnewusega wiimast püssi, mis tal endisest kodusõja lahingutest weel järele oli jäänud. Sel ööl tulid Liiwakul meele kõik need mõõdaläinud kibedad elutunnid, mis ta juuksed juba kümme aastat tagasi lumiwalgeks ja õredaks tegid; tuli meele lapsepõlw, kus ta wabriku kontoris esimest korda tööd hirmuwarinal palus; tuli meele ka esimesed kokkupõrked meistriga töö raskuse pärast. Elawa pildina kujunes Liiwaku ette weristatud seltsimees, pärast seda, kui ta masina alt wälja kisti. Raske wabriku õhk, suits ja paksud tolmupilwed näisid ka siin laua ääres tema wana kokkukuiwanud rinda rõhuwat, kuid 1905 aasta sündmused ja Eesti kodusõja mälestused tõstsid wana Liiwaku meeleolu ja ta hakkas jälle uue jõuga oma ärarootetanud püssi puhastama. See, et Liiwaku kaks poega Eesti kodusõjas kangelasena surid ja, et ta kolmas poeg surma mõisteti, ei suutnud murda Liiwaku tahtejõudu tulewases wõitluses. Wana Liiwak elas tulewikuga ja ta teraw pilk jäi tahtmata seisma oma kaheaastase pojapoja wäikse, ilmsüüta lapseliku naeratuse pääle, kes unest ärgates oma wäikesi käsi woodi ääres olewa emma poole sirutas.

— «Jah, sa kaswad ja wiid selle wõitluse, milles langes su isa, wõidurikkale lõpule» — mõttes Liiwak ja ta kahwatanud, kuid tunde-rikkalusest näost paistis rõõm ja silmad särasid kaasatõmbawa leegiga.

Liisi — Liiwaku pojanaine, wõitis woodist lapse ja teda rahutult wastu rindu surudes astus kiirel sammul akna alla, mille taga olew pimedus ja tuule kohutaw wile täitis weel rohkem Liisi südant rahutusega, mille põhjusest ta isegi ei mõistnud.

— «Miks nad Jaani niikaua kinni peawad? Aeg ligeneb. Ka temal on tarwis omad sõjariistad korda seada» — ennast järsku Liiwaku

poole pöördes, ütles Liisi ja ta wärisewas hääles kõlas kartus millegi ootamata õnnetuse eest.

Need sõnad äratasid Liiwaku mõtete kütkest, ta waatas arusaamatu pilguga tühja tuba mõõda ringi.

— «Noh, ega siis nii rutu pole. Küll ta tuleb. On ju tarwis muretseda, et kõigil sõjariistad korras oleks, aga poiss seadis juba eila omad korda» — rahustas Liiwak.

— «Mu omad ka juba läigiwad nii, et wõib kas wõi praegu hallparunitega jõudu katsuda» — lissas ta kindlalt juure ja pani püssi padrunitega ettewaatlikult nurka.

Liisi pani kätel magama jäänud lapse woodi ja hakkas õhtust ülejäanud sööki lauale panema.

Poole tunni pärast tuli kodu ka 14 aastane Liisi wanem poeg Jaan ja teatas, et kõik on walmis ja ootawad aega, mil wälja astuda.

Tema rõõmus ja julge meeleolu ajas Liisi südamest wiimased rahutusepilwed laiali. Kuid siiski wõimata oli tal lahti saada murest Jaani ja Liiwaku elu eest, mis raske kiwina koormas tema südant juba sest ajast, kui ta mees sõjajäljal langes wõitluses kodanlusega.

Söögi laua juures katsus Liisi poja ja Liiwaku ees warjata oma pisaraid, kuid siiski nad ilma Liisi tahtmata niisutasid rohkelt tema kahwatanud palel.

Jaan sõi suure isuga ja ei pannud emma pisaraid tähele. Liiwak sõi aeglasemalt kui kunagi enne ja oli näha, et ta on koormatud raskete mõtetega.

Liisi silmitses sõjajaid ja tundis rahustust, et keegi ta pisaraid tähele ei pannud.

— «Söö, söö isa. Wõib olla on see wiimane kord...» pööras ta Liiwaku poole, kuid palawate pisarate wool lämmalas ta kõne ja, et enese ilmwõimetust ja ärarääkimata hingelist raskust warjata, tõusis järsku üles, läks raskel sammul rahuliselt magawa lapse woodi juure ja hakkas seda kiigutama, olgugi et selleks mingit tarwidust ei olnud.

Kui Liisi Jaani ja Liiwaku jumalaga jättes, neil palawalt kätt pigistas, ei jõudnud ta warjata enese tundeid ja andis wabadust pisaratele, oma 14 aastast poega, kes Liisile siinamaale suuremaks trööstiks oli, palawalt wastu rindu pigistades.

uulitjale tulid. Tõsi, see oli rahulik meeleaialdus, tõrähwa jõudude näitamine, kuid sellegi pärast oli kodanlus jebawõrd hirmunud, et politseid rahulisi meeleaialdust "rahustama" saatis. Ja tagajärg — leiwa nõudmise päale tööliste poolt was-tas kodanlus tinaandmisega. Kodanlus näi-tas weel ford, mil teel tema majandus-liftu kriisi lahendada tahab.

S. M. W. Liidu törahwas on oma elu korraldamise järele õige suure samm- edasi astunud. Selle aluseks tuleb nime- tada ülemenemaalise kehtädejaatwa komi- tee poolt wastuõdetud otust noutogude walimiste tühistamise suhtes, kus wali- jate arv liiga madal on olnud. Selle ot- tuse järele on paljudes kohtades walimi- sed tühistatud ning korraldatakse uusi wa- limisi. Uued walimised on mitmeti liht- jastatud, kõrwaldatud ühed ja teised jeni- sed wäärnähitud. Kõige selle tagajärg on see, et noutogude ümberwalimistest õige kõrge protsent walijaid oja wõtub, nagu eila "Edafis" awaidatud sõnumi Wiedusli wallast näeme, kus walijate protsent 95 päale tõusis, mis maa kohta haruldastelt kõrgeks wõib nimetada. Aktiivne osawõtt walimistest näitab, et talupoeg oma elu korraldamisest energiliselt oja wõtma hat- tab. R. T.

Linahinnad wäljamaal.

Inglise linaturul oli detsembris ja jaanuaris wagane. Hinnad jäid muut- matuks, alandust ette ei tulnud. Wene, Rshewi lina hinnati 20 rbl. puud.

Belgia turul oli just wastupidi mär- aata suurt elawust. Minult halwemate linafortide hind alanes, kuna paremat forti linade hind jäi endiselt. Sortide järele ulatajaid lina hinnad 10 kuni 22 rbl. puud.

Prantsuse turul kaswab nõudmine Wene linade järele. Matstafje: Rshewi linadest 15—20 rbl. ja Pihkwa linadest 21—22 rbl. puudast.

Saksamaa turul on wähe linu. On loota suurt nõudmist. Hinnad on mada- lamad kui mujal.

Esimene üldukrainaline nõupidamine Noutogude walitjuse ehitustööst.

10. weebruari õhtul awati üldukraina kehtädejaatwa komitee saalis esimene üldukrainaline nõupidamine noutogude walitjuse ehitustööst.

Awamisel wiibisid täies koosseisus üldukraina kehtädejaatwa komitee presii- dium sm. Petrowskiga eesotsas, rahwa- kommisjaaride noutogu esimees sm. Tsubar ja peaaegu kõik rahwafommisjarid ning rida wasutawaid töölisi.

Sm. Petrowski, üldukraina keht- tädejaatwa komitee esimees, esinedes aru- andega tähendas, et walitjuse annab nõupidamise suure tähtsuse. Nõupida- mise tööd saawad olema põhialuseks üldukrainalise kehtädejaatwa komitee istangu tööst.

Dõmowski lugu ei ole iseloomulik nähtus Ukraina külade kohta, tähendab sm. Petrowski, kuid ei saa öelda, et meie allpool seiswas aparaadis oleks kõik korras.

Walimiste ajal tuli Ukrainas nähta- wale bürokraatideks muutunud küla töö- liste tüübid. On tarwilik võimalikult kiiremoli kõrwaldada oma woli ja for- maaljust, mida on määrgata peaaegu kõi- gis kubermangudes.

Aruandja teatab, et küla noutogudeesse on otustatud sisewiia kollegiaalne wa- litsemise põhimõte, lumes suuremates kü- lades mitte suu presiidium kolmeist liit- mest. On tunnistatud niisama tarwil- tuse laiendada küla noutogude wõrku, mis tähendab walitjuse orgaane lähemale elanikkudele.

Ukraina küla poliitiline seisuford on üldiselt rahuloldaw. Partei ja komnoor- soo ühingu autorideet on külas tunda- walt tõusnud. Talupoegade tung partei ridadesse ja noutogude orgaanidesse on erafordist suu.

Saialdase talupoegade masjede aru- jaamise kasw ühiskonna elust näitab

kõige paremini talupoegade kirjasaatjate liikumises. Kulatub ajawad talupoegade kirjasaatjaid taga, kuid küla waelemad lihid wõtawad nad oma kaitse alla. On waja lõpuliikust küla kulatutel jalgealune ära wõtta. Repmanite stiihilist mõju külas tuleb ära jumbutada.

Päale sm. Petrowski aruannet läheb nõupidamine k o h t a d e a r u a n n e t e j u u r e ü l e .

Küla noutogude esimeeste aruannetest paistab filma asjaolu, et terwishoiu küsimus on külas nõrgal alusel. Puudub arstirohud ja arstiteenijate arv on wähenen.

Küla koolid wiibiwad raskest seiju- korras.

Talupoegade hulgas kaswab alataja tung hariduse järele, kuid koolid suuda- wad mahutada ainult pool talupoegade lastest. Paljudes kohtades ostawad ta- lupojad omal kulul operaamatuid ja remonteeriwad koolimajasid. Paljudes külates puuduwad kuni praegusajani partei ringid, rääkimata weel ühiskond- liste organisatsioonide ringidest.

Elanikkude nõrk osawõtt noutogude ja küla noutogude esimeeste ümberwalimis- test on seletaw ruumide puudusega wa- limiste hoogtöö läbiwiimiseks ja mitte kohaste ilmade tagajärjel. Kõik need piisitejed asjatejed mängiwad ümberwali- miste hoogtöö juures suurt oja. Kõige parem oleks ümberwalimisi läbiwiia suwel.

Moldaawani wabariigi Taschloki küla noutogu esimees sm. Tshaitowski pööras tähelepanu selle päale, et esimehed ja küla noutogu sekretärid saawad 18 rubla kuuks palga.

Raske majanduslik tingimine sunnib neid oma otsetohesest ülesannetest kõr- wale kalduma ja otjima enesele liis- teenistust.

Noutogude maalt.

Tõõpääwa täieliku ärakasutamisele. Pihkwa noutogu tööliste am.-ühijuse kubermangu ofakond korraldas hoogtöö tõõpääwa täielikuks kasutamiseks ja kindla töõdisipliini sisewiimiseks.

"Range-Jda ultimaatum".

Gabarowski teatatakse, 23. weebr. pu- najewae seitsmendal aastapäewal on Spasjks wabatahtliku õhulaewanduse jelt- file eskadriise "Range-Jda ultimaatum" üleandmine.

Esimene üldmoldaawani noutogude kongress.

Baltafi. Aprillikuul peetakse ära esi- mene üldmoldaawalaaste noutogude kong- rejs, milles wõetakse wastu Moldaawani wabariigi põhijeadus (konstitutsioon).

Meie kahjud.

Harkowist. Ukrainas tõuseb interwent- siooni läbi jaadud kahjude üldsumma juba 500 miljoni rublani. Tapetute arv ula- tab 32.000 inim, wigastada saanute arv 12.000 inim.

Rasta wäljavedu suurem ennesõja- aegsest.

Tifliisist. "Asnefti" juhataja sm. Se- rebrowski esinedes aruandega, et nelja aasta jooksul on Asnefti saak kaswanud kolmetordseks. Wiimase kahe aasta jook- sul kaswas rasta wäljavedu 10 korda.

700 tuhat kommunaari.

W. R. P. kehtkomitee statistiliste and- mete põhjal on meie partei ridades wi- masel ajal 700.000 inim. Selle hulka ei kuulu parteilised sõjawäeosadest.

Maawäriemine.

Tifliisist. Täna hommiku kell 9,30 minutit tundus Boroshamis tugawat maa- wäriemist. Sünnitades mitmetele maja- dele pragusi.

1909 uut komnoorjoolast.

Harkowist. "Lenini nädal" läks Har- kowis läbi ennenägemata waimustusega. Wõeti wastu 1909 uut komnoorjoolast. Parteiisse anti 115 komnoorjoolast.

Rasta saak.

Bakust. Kõigis "Asnefti" rasta halli- kate tööstuses jaadi jaanuarikuul 21.238 tuh. puuda rasta.

— «Ära sa wanaisast maha jää!» — olid ta wiimased sõnad pojale ja kõik läksid waikides uksest wälja.

Hommiku eel, kui tuul juba waiksemaks oli jäänud, äratas külm sügisene õhk Liisi tema raskest mõtetest, mis teda omas küttes hoidsid weel kaua päale seda, kui Jaani ja Liiwaku mustad kogud oõpimedesse olid kadunud.

Ennast uulitsal leides ruttas Liisi kiirel sam- mul majawarawa poole, et mitte enese päale uudishimuliste silmi tõmmata.

Tuppa tulles täitis uuesti Liisi südant endine arusaamatu rahutus, kuid see kadus pea ära ja ta tundis hingelist lihtjust ja wäsimust, mis tõmbas teda ikka rohkem ja rohkem raske unistuse hõlma, millest wiimaks äratasid teda esimesed püssipaugud.

Wõitlus tööliste ja kodanluse kaitsewäe wa- hel kestis juba kaks tundi. Jaan wõitles wäsi- mata ühes wanaisaga. Wingudes mõõda len- daw kuulirahe ei kohutanud teda sugugi, kuid langenute seltsimeeste surnukehad löid ta wa- hete wahel kartma ja surnute haawadest imbuv veri äratas ta südames wiha waenlase wastu. Iseäranis rõõmustas ta pääletungimise ajal ja kui waenlane taganes, jooksis Jaan wanaisast kaugele ette, oma rasket püssi põlwe najal waenlase poole sihtides.

Kui wõitlus kõige ägedamaks läks ja waen- lane wihaselt päale tungima hakkas, tundis Jaan korruga omas paremas õlas waljut tõuget ja paari sammuga wanaisa juure hüpatas, lan- ges ta jõuetult tema ette, surnud seltsimehe kõrwale maha.

Waenlane koondas omad jõud ja tööliste salgad hakkasid taganema, kuid taganejate wastupanek ei nõrkenud. Liiwak wõitles oma wanaduse päale waatamata eeskujuliselt ja ühes seltsimeestega taganes ta, et warjupaigas uut jõudu, uueks wõitluseks koguda.

Järgmise päewa hommikul ärkas Jaan üles ja leidis ennast kodu olewat. Kibe walu õlas tuletas talle meele eilast wõitlust ja ta waatas otsiwalt ringi, et näha oma sõjariista. Ta rahutu waade jäi wiimaks seisma ema pisarates pal-

gele, kes waikse naeratusega oma poja ärka- mist terwitas.

— «Kus mu püss on?!... Kus on wanaisa?! — olid esimesed sõnad, millega Jaan oma ema poole pööras, ennast pahema kää najal woo- dist üles tõstes, kuid järsk walu õlas sundis teda kohale jääma ja ta rinnust kuulus raske, kaeblik ohkamine.

— «Waigista ennast laps. Kui wanaisa ta- gasi tuleb, toob ta püssi» — ütles Liisi haawa- tud poja poole kumardades, kuid ta hää ei suutnud warjata piinawat tundmust...

Ohtu widewikus kõwa koputamine ukse pihta äratas Liisi üles pool uimastulisest sei- sukorrast. Isegi raskelt magama jäänud Jaan ärkas unest ja ta kahwatanud silmad waatsid küsiwalt ukse poole. Liisi waade jäi kohkunult seisma aknast sisse wahtiwa sandarmiohwit- seri kurjalt naeratawa inetu punase näo päale ja ta süda tardus rinnus hirmust Jaani üle. Liisi silmade ees olew nagu muutus korruga hiiglasuureks, mitmewäriliseks kohutawaks näopildiks, mis nagu raske werine keha Liisi päale suure werise pilwena wajas. Liisi kehast käis läbi külmawärin ja ta otsaesile ilmusid suured külmad higitilgad.

Korduwad löögid ukse pihta kutsusid Liisi mõistusele ja arusaamatult, enne oma haawa- tud poega teki sisse mähkides, ruttas ta wäl- jast kuulduwa kisa, wandumise ja lõhkumise päale ust awama.

Uhe silmapilguga oli tuba sandarmisi ja nuhkisid täis, kes mõõkadega ja rewolwritega taganewa Liisi kallale nagu metsikud tormasid. Ema hädaohtu nähes kargas Jaan, walust hoolimata, woodist wälja ja jooksis ema ette, et teda kaitsta oma weristatud kehaga, mis kaskikistud walge särgi wahelt nagu suur pu- nane weriga kaetud haaw wälja paistis.

— «Tapke mind timukad, Mina wõitlesin teie werekoerte wägiwalla wastu, aga minu emaga ei ole teil midagi tegemist!» — karjus Jaan omast wiimastest jõust, oma wäikesi, we- rega kokkukuivanud rusikaid kramplikult san- darmi ohwitseri poole tõstes. — «Tapke mind mõrtsukad, aga jätke ema rahule!...»

See ootamatu wäljaastumine löi sandarmid taganema, kes kohkunult waikides üks-teise

otsa waatama jäid.

Liisi haaras woodist ülesärganud lapse kä- tele ja teda kõwasti wastu oma rinda suru- des, astus kindlalt ohwitseri poole, kus Jaan wäljakutsuwalt ja sandarmid kohmetult üks teise otsa silmapilguks waatama olid jäänud. Jaani nähes, haaras Liisi ta ümbert kõwasti kinni ja julgelt sandarmite otsa waadates pöö- ras waikse, kuid kindla häälega ohwitseri poole: «Mis teil tarwis on?»

See küsimus äratas nagu unest sandarmi ohwitseri, kes ühe liigutusega tõmbas Jaani ema käest lahti, teda seina ääre wisates. Kõlas pauk ja Jaan langes jõuetult põrandale. — «Ära neetud mõrtsukad!...» — oli ta wiimane sõna. Selle wastuseks kõlas teine pauk ja Jaan jäi waikseks.

— «Kus on Liiwak?!» — karjus sandarm rewolwrit Liisi poole pöörates.

Oma kaheaastast last wäljasirutatud kätel hoides astus Liisi sandarmi ohwitseri ette kar- judes: «Tapke mind ja seda wäikest last nii, kui tapsite minu mehe ja poja. Olgu neetud teie wereimejate sugul!»

Wastuseks tundis Liisi walju tõuke pähe ja sandarmi wihaselt wärisedes karjuwa hääle:

— «Kus on Liiwak?!»

Päale selle olid Liiwaku ja teiste lähedal olewate tööliste pimedatest onnidest weel kaua kuulda rewolwri paugud, naiste ja laste südant lõhestawad appihüüded ja surejate wiimased õhkamised. Siis jäid kõik waljaks, ainult pi- medates linnaäärsetes uulitsates liikusid must- tade, kohutawate warjudena edasi-tagasi san- darmite salgad ja ümber wiletsate urtsikute, nagu metsloomad, luurasid nuhid.

Oõpimedes oli looduse juba ammu oma külma ja õudse kätte alla matnud ja widewiku kuma peitis häbeliselt enda kahwatu palge mere ja metsade taha.

Järgmise päewa õhtuks olid wõitlewate töö- liste salgad juba lõpuliselt murtud. Wastupanek oli wõimata ja tööliste kandsid haawatuid ja peitsid ära oma seltsimeeste surnukehad, et neid mitte mõrtsukate kätte anda. Rasket haawa- tud toodi ka Liiwak oma wana, kokkuwajunud urtsikusse, kus ta eest leidis oma surnud omaksed.

Ukraina väljaveedu.

Harkowist. Esmisel uue majandus weerandaastal on väljaveetud väljamaale mitmesuguseid kaupi 1.300 tuh. rubla eest. Sellestama weerandil minema aasta weeti välja ainult 492.000 rubla eest. Tuntavalt kasvab viimajal ajal Dooni liivise väljaveemine.

Sm. Grunse on määratud töö ja kaitse nõukogu liikmeks.

S. N. W. Liidu kehtivatesse komitee otsusel mabastati sm. Trotski oma palve päale S. N. W. Liidu revolutsioonilise sõja nõukogu esimehe ja rahwakommissjari kohustest. Ühenduses sm. Grunse määramisega selle kohale, otustas Liidu rahwa komisjaride nõukogu määrata teda niisama töö ja kaitse nõukogu liikmeks. Wabastades sm. Trotskit neist kohustustest.

Endiste walge wägedes teeninute arweld mahawõtmine.

S. N. W. Liidu kehtivatesse komitee ja rahwa komisjaride nõukogu otustasid: mahawõtta erilistelt arweld järgmised kategooriad, endised walged ohwitserid ja ametnikke:

a) kes wiibivad selle otse wäljalutamine ajal tööliste ja talupoegade Punase sõjawäe ja laewastiku ridades.

b) kellele on annetatud Punase eht Töö Lipu aumärkid kui punase sõjawäe laewastiku teenijatele, niisama ka neile, kes wiibivad tagawara ajades.

Kõigile kes teenivad tööliste-talupoegade Punases sõjawäes ja laewastikus antakse erilise arweld mahawõtmise järele kõik õigused ja sõjawäe teenijate eesõigused, aga need, kes tagawarawälge arwatud jätakse õigused ja eesõigused kui tagawarawäes teenijatele.

Miljon rubla põllutööstuse elektrofifitsoonis.

Keskpõllupant awas „Põllutööstuse elektrofifitsooni ühifusele („Электросельстрой“) krediidid 500.000 rubl. suuruses. Sama juure jumma eraldas wälja „Elektropant“.

Siljuti lõppenud põllumajandusliku krediidid asjus arapeetud kongress otustas:

1) Loetada eesifit sarnaste raioonide elektrofifiteerimist, kus wõib elektrijõude kasutada päale walgustuse ja walmistuse otstarbeks.

2) Elektrofifitsooni jaoks tuleb tõmmata riiklikke ja kohalikke organisatsioonide jummasid ning luua selleks eri kapitale isefaralike otatähede wäljalastmisteetne.

3) Laenusid elektrofifitsooni päale antakse kuni 5 aastani ja nende päält tuleb wõtta mitte üle 8% aastast.

4) Kongress leab tarwilist, et wabastatakse itempelmargi ja muust maksudest kõik lepingud elektrofifitsooni tööde päale ja antaks maa elektrijaamadele fergendatud maksuga.

Rahwamajandus.

Kiigi planeerimise komisjonis.

Kiigutamise weewärgi korraldamine Kesk-Aasias.

Presiidiumis kuulati ettekannet Kesk-Aasia kiigutamise tööde korraldamisest 5 aasta wälkel. Wiieaasta lõpul kawatsetakse kiigutada 3 miljoni tiinu maad, mis on rohkem kui seda tehiti enne sõda. Uudine krediidid juures nende kiigutamiste tööde jaoks teeks wälja 69 miljoni rubla, millest kawatsetakse S. N. W. Liidu eelarwest wäljaanda 31 miljoni.

Presiidium wõttis vastu selle kawa ja tunnistas tarwilist ümberloetada seda wõistawalt Kesk-Aasia rahwusriikide piiride kohajelt.

Soolatööstus.

Tööstusfifitsoon waatas läbi soola jünditaadi walmistuskawa. Läänud aastal wendas wälja soolafünditaadi 63 miljoni puuda soola, mis on kawatsetud normist 14 miljoni puuda rohkem. Läänud aastal realifitriti S. N. W. Liidus 74 miljoni puuda soola, mis iga inimese päale teeb wälja 22,4 naela. Ennesõda oli see norm 32,8 naela. Käesolewal aastal seatakse programmi 84 miljoni jaagits ja 82 miljoni puuda soola wäljamees. Puuda omahind alanes 10,5 kopita päale läänud aasta 12,5 kop. asemel.

Volga ühendamine Aasowi merega.

Weemajanduse fifitsoonis on läbiwaatufel weewõenduse fifiseadmise küsimus Volga ja Aasowi mere wahel Dooni jõe läbi. Sefitsoon on sarnase ühenduse tarwilist ja wõimalist tunnistanud.

Kindla walunta esimene aastapäew.

Kiigi tarwitufel olewa raha arwu kasv.

Umbes aasta tagasi, mil asufime rahareformi läbiwiimise ettevalmistusele, leidfime eest terve rea wasturääkimisi, milles tühiste sõnadega püüiti finnitada, et meie majapidamine ei tarwita, emmisfionpingsi kunstlikku toitmist, et ka nõukogu rahamärk wõib olla kindel, kui ta felfjataga asub arenenud majapidamine, ja kui teda sfabilifeerida ei saa, tähendab riigis ei pruugi olla kindlat walunut. Niisama kuulutati ette, et uued kasjapiletid muutuwad kiirelt allalangewateks nõukogumärkideks ja sfherwontsfhi peaegu häwitab. Kõik need kartused, mis ei seismud millegil alufel, langewad ära rahareformi efimejel aastapäewal ja kõik ifegi äärmised kahlejad näewad felfgelt, et reformi fifsewiimist alustati õigel ajal ja õigustas end täielikult. Minult wäljamaa walgefaardlijed ajalehed ootawad nüüdki meie raha kindluse langemist, kuid nende ütelfused on harilikud fopapildumised S. N. W. Liidu wastu ilma milleta need ajalehed elutseda ei saagi.

Päämised ülesanded, mis ühendafime rahareformiga, olid:

1) raha ringjookfu ühtlustamine ja terwendamine; 2) tööstuse ja kauba ringkäigu terwendamine ja 3) eelarwe terwendamine.

Raha ringjookfu ühtlustamisega saime hakkama täielikult. Kui meil rahareformi algul Taga-Kaukaasias olid bonid, Kauges-Idas sfariaegne hõberaha ja Jaapani jenid, Poola ja Besfaraabia panide ümbruses — teatawal määral sfari kuld- ja hõberaha, Buhaaras — denjkud, sfis nüüd on ainufefeks faeduslikuks ja faftilifeks maksu abinõuks sfherwonets, kasjapilet ja nõukogude hõberaha. Ifegi wäljamaa raha, mida aasta tagasi mitmes paigas tarwitati alalhoidmifeks, on nüüd oma tähtfufe kaotanud ja ühes wana kuld künnelifega muutub harilikuks walunta kaubaks.

Efimejel kuul, uue rahareformi fifsewiimise järele, tundfime terawat puudust wahetusrahast, mis üleskutjuti nõukogu rahamärkide pifaldajest ringjookfust, kasjapiletite ja hõbeda wäljalastmife tõwenemifest, sfherwontsfide päale ümberwahetamise järjekorras. See nähtus lifwideeriti kiirelt. Üldifelt läks reform läbi wõrdlemifil fitedalt.

Üldist raha ringjookfu ifeloomustatakse järgmiste andmetega:

1. jaan. 1924 a. oli ringjookful endist raha 306.237,8 tuhat rubla, sfäl hulgas riigipanga banknoote 237.158,9 tuhande rubla eest, nõukogu märke — 59.503,3 tuhat rubl. ja fertifikaatifi 9.575,6 tuhat rubla.

1. jaan. 1925 a. rahamärgi juures kuni 742.648,7 tuhat rublani, kusjuures riigipanga banknoote oli 410.832,0 tuhat rubla, kasjapiletifi 229.148,4 tuhat rubla, hõberaha 73.550,5 tuhat rubla, waftraha 1.319,9 tuhat rubla, peent wahetusraha 27.797,9 tuhat rubla, üld kasjawalunut 331.816,7 tuhat rubla ja lõpuks 1. weebr. 1925 a. rahamärgi tegi wälja 718.693,7 tuhat rubla, riigipanga banknoote oli 375.270,9 tuhat rubla, kasjapiletifi 233.638 tuhat rubla, hõberaha — 83.478,5 tuhat rubla, wahetusrahamärke 2.031,5 tuhat rubla, üld kasjawalunut 345.422,8 tuhat rubla.

Kuni 1. weebr. 1925 a. kaswab fogu aeg rahamärgi ringjookfus, jaanuaries näeme wälfest langemist, mida fefetatakse sfugifeste tooresainete walmistuste lõppemifega, millifed üleskutjufid fepfembriist — defsfembrini emmisfionide kaswu. Meie majapidamife — kaubanduse ringjookfu arenemine ei lähe nii kiirelt, et wäljakutjufks emmisfionide edaspidife arenemise ja fefpärast on loomulik, et päale fefooniliste kulude rahuldamisf, wõimaliku rahalangemife arahoidmifel, wõetakse ofa raha ringjookfust ära. Panga krediidid tarwidust rahuldatakse raharingjookfuga pangast panka. Niimoodi puutusime kokku raha ringjookfu küfimuses rahamärgi reguleerimife küsimusega ühenduses kauba ringkäiguga.

Raharingjookfu edaspidine kasv ripub ära täielikult kaubaringjookfu kiirendamife tempofst. Nõukogu rahamärgi juures meie tööstus ja ifeärans kaubandus ei wõinud luua oma operafioonide jaoks mingifugust kindlat plaani. Nõukogumärk ife wiimastel oma elufuudel kujutas enefest tulist sfütt, mida üfski ei tahtnud pifku wõtta. Kiigitööstus ja kaubandus osfist kõife, mis kätte puutus, et aga nõukogurahast lahti faada. Selle tagajärjeks oli suur kauplemife elawus ilma majanduslifef efektfiga, tihtipäale ostis feda, mida ei tarwitatud. Kindel walunta tegi kõigile lõpu.

Nasta tööd andis wõimalufe tuntawalt alandada fuurmüügi hinde meie tööstuse päämiste kaupade päale. Kauplufega, ifeärans wälfemüügifga, meie hakkama ei faanud, fef wälfemüügi hinda ei läänud meil forda alandada ja fef sfhtes peame ootama tagajärgi teifel aastapäewal. Eelarwe puudujäägist oleme üle faanud ja läänud aasta lõpul puudujäägiga eelarwe juure, ta muutus puudujäägiga eelarweks.

Rahareformi efimejel aastapäewal wõime alla kriipsutada, et riigimajapidamife korraldamife päämine probleem, mida meie ühendafime reformiga, on leidnud otustamist.

Meie edaspidine ülesanne — sfüwendada faawutufi fellel alal.

R. R.

Seftlased S. N. W. Liidus.

Tigufarbis.

Kaluuga kub., Koidula afundusest.

Meie afundusest ei leia „Edasi“ weergubel sfonagi, mis näitab, nagu elafime tigufarbis. Kool on wilefjal järjel ja afub talumajas. Maatonna haridusofatond andis koolile maja tarwitada, kuid see tehti kõlbmatuks. Opetaja ei ole ajafohane, ei suuda plaani järele töötada. Koolinõukogu waatab haridustöö päale külmalt. Pühad peetakse wana kalendri järele.

Efimejel jõulupühaf pandi sfim pidu toime, kus kaks näitemängu ette tant. Et piletid hinnad liig kõrged olid, sfis oli ofawõtte wälfte.

Koidula noored, ärgate üles. Tarwis on ajaga ühes fammuda ja eneftele poftitilifi teadmifit omandada. Selleks on wõimalufed nõukogude Liidus.

S p i l a n e.

Kas oleme kõige taga?

(Uue-Estoonia afundus, Brjanski kub.).

Meie külas elab 20 perefonda eestlafi ja oma majandusliku järje poolest ei ole nad ka waejed, kuid jellesse afundusest ei käi mitte ühtegi efjemplaari ajalehte. Meie afunduses käis õppur ja rõditi „Edasi“ päale tellimifit wastu, kuid külamehed andfid oma raha mitu forda paremameelega famagonni pudeli eest ära.

Kas sfis meie afumifud ei ole weel ajalehe tähtfufest ja wajadusest aru faanud? Loodame, et see nii ei ole ja nad asuwad ajalehti tellima. S i p e l g a s.

Leningradi teated.

Haru raudtee „Wene-Diifeli“ tehase juurde.

Majinate ehitufe trust otustas ehitada erilist haruraudteed „Wene-Diifeli“ tehase juure. See haru wähenab transpordi wäljaminekuid tehasele ja fergendab tooresmaterjaali ja fütteainete juurewedu.

Tööstuse büroo pooldas sarnast raudtee haru ehitamist, kusjuures teeb ettepaneku kõrgema rahwamajanduse nõukogule.

„Punase Puttilowi“ traktorite ehitamine.

Tänaawu aastal ehitatakse nõukogude tehaste poolst üle 2.000 traktori. Sellest jummasf laheb wälja 500 „Fordsoni“ tüübilifi „Punane Puttilowi“ tehaks.

Meie jõud kasvab.

Kewadel lastakse Leningradi lastemajadesf wälja 3.000 kaswandikku.

Kubermangu hariduse ofatond hoolitfjab praegufel ajal nende edaspidife faatufe eest.

Suuremat ofa kui minemaasta lähfjab forda mahutada kõrgematesse koolidesse ja tehnikumidesse. Teifed faawad wastu wõetud wabritute koolidesse kus teatav ofa bronid on antud lastemajadele.

1.000 täiskaswanut kawatsetakse mahutada ettewõtetesfe. Töö börje aitab omalt poolst kaasa wäljalastud kaswandikke mahutada tööle.

Märgitub abinõud annawad wõimalufe tühendada lastemajasid täiskaswanuteft ja wõimaldab sellega tuntawa arwu laste ja waestelaste wastuwõtmist.

Haridustööline

Nr. 4

Esimese astme töökooli õpetajatele.

Et senini tarvitusel olevad õpetajate metoodilise koolituse poolest kaugeltki meie koolide uuele programmile ei vasta, tunneb iga õpetaja oma igapäevases praktikas koolituse. Meil, eestlastel puudub programmile vastav õpetajandus peaaegu täielikult. Järelduseks on see, et kompleks süsteemi tarvitamises määratulevastustega koolitustulemustele. Kuid see ei ole ainult meil. Ka venelased ei ole senini pööranud esimese ja teise astme õpetajandust muudatada suutnud, mis uuele programmile põhjendab. 3. ja 4. astme õpetajate jaoks puudub see neil niisama.

Nüüd on küsimus aga otustatavalt päevakorrale võetud ja loota on, et ettenähtud plaani täitmise korral õpetaja sellest seisukorrale peagi välja pääseb, kus nad praegu õpetajate puuduse tagajärjel on jäänud olema.

Sellekohane eelplaan on Riigi Teadusliku Nõukogu poolt juba kottu seotud ja ootab praktilist toetust. Selleks valitud komisjon seadis rida küsimusi üles, mis uute õpetajate koolitamisest põhjalikult peavad olema. Tähtsaks neist võib kollektiivse koolitamisega meeletoodi lugeda. Selle meetodi järele peavad õpetajate koolitamisest praktiliselt koolitajad kollektiivset oja võtma, i. o. siin peavad praktika ja kogemused hulgana kuttuõetuna selget tegema, kuidas läheneda lapsele, et ta teerulise- maid küsimusi talle arusaadavaks teha, misjuures võrdlused, näitused, viisid ja võtted laste küsimuse suhtes kõige paremini hõlmata võivad, millega ja kuidas lapse aktiivsust tõsta jne. Kõik need kogemused ja katsed peavad õpetajate koolitamisest juures praktiliselt kaasa aitama. Ja see on ainuke tee, kui tahame, et õpetajad olid täielikult eluline tähtsus oleks. On tärvis, et kirjastuse õpetus mitte katsetel ja kogemustel ei lõpetaks, vaid et tal teatud teaduslik alus on.

Sellel seisukohal lätsi komisjon välja. Komisjoni poolt üles seatud plaan ühes täpsest põhjoonega on ta meile, eestlastele täiesti vastuvõetav, kuid ise- enesestki mõista tuleb koolitamisest juures meie ajanduse elu-olu arvesse võtta. 1. ja 2. astme õpetajate on ainult lugemise ette- nähtus, kusjuures õpetajale metoodilised näpunäited antakse. Kuna meil peale Mägi „Lugemise“ teist järelejärgi ei ole, vii- mane aga kottu seotud sel ajal kui kom- plexsüsteem veel väljatöötatud oli, siis saab lugemise küsimus meie koolidele pa- ratamatult. Venelased on selle poolest meist paremal järjel. Selles küsimuses tuleb meil kahtlemata vene lugemistega tutvuneda, nagu „Красная Заря“ „Восход“, „Смена“ „Свердлов“ ja „Новый путь“. Kalashnikovi poolt kottu seotud ja vene koolides 1. ja 2. astme õpetajate tarvitusel on. — Reid lugemistest üldiselt mõites ja meie olukorraga täiendades võime vas- tava põhjoone leida eestlastele luge- mitule. Kuni senini ei ole meil mingi- guseid katseid õpetajate kollektiivsele tööle tõendamiseks tehtud. See ei tähenda aga, et juba ka edaspidi tärvis ei oleks. Vas- tupidu — kaesolev küsimus annab sellele otsetohe elulise vajaduse.

Mis puutub 3. ja 4. astme õpetajate, siis on selleks komisjoni poolt n. n. „õpilase töö raamatutõgu“ näol väljatöötatud, mis sisaldab 25 eriraamatut. Nende raamatute kottu seotud peab niisama kollektiivset õpetajate poolt sündima.

Teine allpool neist raamatutest mõned, mis meie koolidele erilist tarvilikud:

1. „Dle metugevad ja ter- we d“. See raamat on üldiselt, 1—4 astme õpetajate raamatutõgu lugemistena ette- nähtud, mis enesest aine poolest kahte tüüpi kujutab:

a) põhjalikud, süstematiseeritud tea- duslikud-õpetilised teadab hügieenist ja ja- nitaariast;

b) nende teadete pildistamiseks luge- misained. 1. ja 2. astme õpetajate tuleb ainult

isikliku tervishoiuga tegemist teha, i. a. tuleb analüüsida lapse tervistlikku olukorda, nagu hommiu todu, päeval koolis, õhtu, uni. Järgmine oja põhjendab juba ühis- konnilist tervishoiu.

2. „Roor põllupidaja“. Raamatut eesmärgiks on anda noorele õpilasele teatud hulk teadusi, näitust jne., mis talle võimalikult teeb kas kooli juures ehk to- dus peenardel, aias, põllul jne. töötada. Sarnane käsiraamat peab õpilase vanadu- jega ja kooli programmiga kottu seotud ja seotud olema, võrdlemisi lühikene ja ele- mentaarne.

3. „Taimede ja loomade elu“. Sellest peavad õpilased huvitatav luge- mist leidma niikasti taimede kui ka loo- made elust, nende tekkimisest. Näit. eri- maade kultuurid taimed ja loomad, kistjad loomad, parasitidid, nende eluviisid, lin- dude rändamised jne.

4. „Kuidas inimesed wa- remalt elasid“. Raamat on kol- mes oas ettenähtud. I oja: algaja in- mese elu; mõitlus loodusega; valmistus- vahetord ja ühiskondlik organisatsioon. Orjus eri rahvaste juures eriaegadel. Ma- sinat ajajärk. Töörõhva mõitlus ihe- valitusega ja Venini osavõtt. Selle aja- järgu iheoomustus, mis Venini lapsepõl- wega ühte sattub (tööliste ja talupoegade piiritu furnamine). 70. aastate revolutsiooni mõitlustest kuni ihevalituse kuttu- miseni.

II oja: kuidas ja miks mõitid töölised ja talupojad mõitmu enese fätte. Kuidas Veni siin abiks oli. Siit läheb kirjeldus ajutisest valitusest peale algades kuni wa- nulistele väerindade lõpuliku ihevalituse- ni.

III oja: kuidas Nõukogude mõitmu uut elu ehitab; Venini tegevus peale ottoobri revolutsiooni. Selles tulevad kõik need nõukogumõitluse jammud arvesse võtta mis uue elu ehituse aluseks on, nagu: plaanikindel valmistus, töö organisee- mine, elektrosifatsioon, ametiühijused, ko- operatsioon, jne. jne.

5. „Meie konstitutsioon“, see on raamat, mis meie koolides senini täiesti puudunud. Konstitutsiooni kirjeldused pe- wad peale hõlmata riikide tekkimisest ja nende tekkimise põhjuste seletamisega. Edasi tuleb ära näidata, et töörõhva riik, kui diktatuuri abinõu on selleks, et klassiwa- hesid lõpuliku hävitada. Peale selle kon- stitutsiooni siituse seletuse juure üleminna, kusjuures konstitutsiooni punktiisi kodan- liste riikide vastavate punktiide abil võr- relda.

6. „Wabrikud ja tehased“. Kä- siramat peab valmistuse ja olukorra üle- waate tööstuse harude järele andma, ni- hästi Nõukogude Liidu kui ka kapitalist- likkude maade kohta. Järelikult tuleks kir- jeldusi järgmistelt tööaladelt anda:

1. Riide tööstus: a) riidevabrik, b) lina ja teiste tootesainete valmistus.

2. Metalliide ümbertöötamise alalt: wah- rik, kaevandus jne.

3. Mäetööstus: kaevandused, naftatöös- tus jne.

4. Metsatööstus: kaevandus, lauawal- mistused jne.

5. Keemia tööstus: Wabrik, tootesaine valmistus.

6. Lõidu valmistus.

Raamatut kottu seotud juures oleks soo- witatav, et see arvuüsi teateid, diagram- misti jne. sisaldaks.

7. „Uus ja wana küla“. Siin tuleb uus ja wana küla kõrvuti seada, näit.: töö enne ja nüüd, selle mõitmi kü- las, kultuuriline seisukord, side linnaga jne. Igat küsimust tingimata mõlematest sei- sukohtadest waatlema.

8. „Meie keel“. Mis on keel, mis tärvis ta olemas on? Kuidas arenes keel? Misjuures keelt eri rahvad räägivad. Emakeele iheäraldused. Keele wormid, lause ehitus, sõnade tähendus jne.

Keelt tuleb lapsele populäärjess wormis

tutvustada, elawa materjaali põhjal, kuna traditsioonilist grammatilist siit hoo- pis eemale hoida.

9. „Kuidas inimesed teistes maades elavad“. Kuidas elavad töölised, talupojad, kapitalistid jt. suurtes kapitalistlikkudes maades. Klassiline ja rahmuslik furnamine. Majanduslik lort — selle käes on maad, wabrikud jne.

10. „Kuidas nõukogude mõitmu oma majandust ehitab“. Kuidas nõukogude mõitmu töötavate rahvaste loo- duse vastu mõitlemises aitab. Wõlhow- stroi, elektrosifatsioon, maade kuttuamine ja parandamine. Kooperatsioon jne.

11. „Wäikerahvaste furna- mine kapitalismi poolt“. Selle raamatut siit pääjooneb ilmuvad edaspidi.

12. „S. R. W. Riit“. Pää wabariigid, mis Riitu kuuluvad. Kirjeldused nende wabariikide iheäraldustest, nende tekkimise ajalooft jne.

13. „Roor pioneer“. Siin tule- wad järgmised ained aluseks mõitmu: kuidas organisee- ri rühm, meie klubi, meie nur- gad, meie töö ostus jne. Siitulest pe- wad jutustused tegeliku elu peegeldama.

14. „Mängude ja laulude kogu“.

15. „Ulesannete kogu“. See ra- mat peab 3. ja 4. astme õpetajate matemaati- liste ulesannete kogu kompleksilist mater- jaali sisaldama.

16. „Õpilase sõnastik“. Sõnas- tikus on tähestiku järele need wõerateel-

sed sõnad ettenähtud, mis 1. astme õpila- sele tema töö juures ette tulewad.

17. „Atlas“.

18. „Meie maatera olewifust ja minewifust“.

19. „Roor astronoom“.

20. „Roor maateadus“.

Teine siitkohal enam tarwilikumad üles- märgitud raamatutest, et vilti anda nende kottu seotud iheloomust ja walikut mõitmal- dada, misjuures töötamatuid eestfätt kol- luseadmisel mõitma.

Kõit praegusel ajal töö alla mõitma on meil jõudude puudusel mõitmata.

Tuleb eestfätt nende raamatute juure peatama jääda, mis meie koolidele kõige enam tarwilikumad. Kuidas ulesande juure tegelikult ajuda, sellest edaspidi pitemat. Kaesolewa kirjutuse ulesandeks on õpeta- jaid küsimuse all olewate õpetajate kottu seotud, millede fassale warenti mõit hiljem tuleb ajuda. Õpetajatele jääb sõna wõitda, misjuures neist raamatutest esimese ilmumise õiguse peab jaama, see on, mis- juguste järele maa koolid kõige enam tar- widust tunnewad.

Edasi on soowitatav, et õpetajad ihe sõ- na mõitfäid ja neid kontreetseid mõitma- lusi puudutatsid, kuidas kõige otstarbefo- hafem töö fassale ajuda.

Selge on, et kollektiivne töö ainult siis mõitmalik on, kui õpetajad ihe sellest kõigist hõmitatud on.

G. T.

1. märtsil awaldab iga klubi, pumane murf ja lugemistuba oma hoogtöö kottu wõtte.

Seltsimehed õpetajad!

Kas on side tarwilik?

Waevalt võib küsimuse peale teist otust anda, kui ainult jaatawat. Töö- liste ja talupoegade liidus peitub see jõud, mis Nõukogude Liidu olemasolu kindlustab. Kuid mitte üksi selles mõttes pole liit tähtis, waid selle tähtsust juu- rendab veel majanduslik ja kultuuriline wahetord. Wiimane puudutab meid ihe- äranis, niipalju kui meie otsetohe ulesanne on kultuur-haridust latalilao- tada. Et maa olukord ja jõud hariduse ja kultuuri tõstmiseks nõrk, on üldiselt tuntud. Rinn peab selles abiandma. On aga abi andmine mõitmalik sel korral, kui nende mõlemate wahel side puudub? Kui ihegi maal töötawate haridustöö- liste wahel mingit wahetorda ei ole? Kui üts haridustööline ei tea, mis naa- ber teeb? Kui tegevus ainult kõige kistjamasse küla piirkonda surutud?

Usume, et teie kooris selle peale eita- walt wastate. Ei ole mõitmalik, waid wastupidi — igajugune mõitmalus puudub.

Eestfätt on tarwilik, et töö ühtlast ihe- loomu fannaks, sest sündigu haridustöö kas Krahwimält ehk Masnikowis, Strun- gis ehk Osrowenkas, Domkinas wõi Arutikas, Luugas ehk jällegi Wruudas — igal pool on ta üts ja seesama. Tegelikult ei leidu siin mingit wahet, ehk olgu iis wast tingimustes lahtu- minekuid. Miks ei kauna see töö ühisi joont, ühisi eesmärki? Miks ei tea Ri- keerino, mis Wefchlowas sündib? Miks ei hõwita Rishowa, kuidas töö Luukilas käib? Miks on Wana-Wuura ütskõitne, kuidas Karawias kompleksiga lugu on jne. jne. jne. ning ümberpöörduft? Ja kes peafid eestfätt hõwitud olema? Kes on juba olukorra enese poolt nende sidemete pidajateks määratud?

Et õpetajad, sellede wastutusel maal kogu kultuuriline ja haridusline töö sün- nib. Jah, õpetajad.

Kui waremalt selleks mõitmalused puu- dusid, siis ei ole see nüüd enam waban- daw. „Haridustööline“ ei ole mitte ainult ütskord selles mõttes õpetajate poole pööranud. Kogu oma olemasolu ajal on ta selgelt wäljaliteldud, selle päralt ja selle otsetohe teenistuses ta tahab olla. Ja juba nõuab talt juba tema eluline tähtsus. Kuid senini ei ole tema kutsed wastutaja leidnud. Wafib Leningrad, wafib Pihkwa, Wõwgorodi, Brijanski kubermang, wafib Siber, Kaukaasia jne. Wõime meie siis farnafelt mingit sidet maa ja linna wahel korral- dada. Wõimulikult ei wõi. Ei ole tähtis, et ühes ja samad õpetajad kaksorda kuni ilmuvad „Haridustööline“ täidatsid. Kui iga õpetaja wõhemalt kuni ihe kir- jelduse faadaks, oleks „Haridustööline“ otstarb jaatatud ja eesmärk tabatud. Wõi puudub aine, millest kirjutada? Wõimatu. Tegewusala, mis lühikese aja jooksul seefuguse hulga muutusi üle- elanud, mis liiategi alles kujunemas, teesid otfimas, see tegewusala tõnkab ihe juba leegion küsimusi päewakorra, mida ütsku õpetaja indiwiduum, päälegi kui ta teistest eritingimustest eraldub, ära- otustama suuteline ei ole, ehk teinekord juba pikema aja jooksul otustab, mis teises kohas juba ammu kottu seotud. Mined on felfkorral alati küllalt, kui mingifugune töö käimas on.

Meie ei leia mingifuguseid wabanda- waid põhjuseid. Ainult tahmist on waja. Ja me loodame, et õpetajad küsimustele wastates selle tahte ka omandawad ja edaspidised „Haridustööline“ weerud praktikaal töötawate õpetajate kirjeldus- tega saawad täidetud.

G. T.

Haridustööline — oled ja kõik teinud, et klubi elujõuline oleks oma juuri ulesandeid täitma?

Alubi ja punane nuri.

Viimajal ajal oleme jägedasti kuulnud ja näinud, et ühes kur teises ajunduses organiseeritakse klubi punaseks nurgaks, ehk jälle ümberpöördukt — just nii, kuidas tegewus neendes areneb. See on ka täitsa loomulik. Loomulik jellepärast, et siin võtame ümbruskonna, kus meie töötame arwele ja seame tegewuse nii, kuidas ette nähtud kohustus juudame läbi viia.

Meie teame, et alguses, — kui ajume klubi organiseerimisele, peab olema arwele võetud kõik kohapääle olevad jõud, kes klubi tööd ülesseatud kawa järele juhiks ja seda elulisele aitaks läbi minna. Kuid kas on meil neid igas ajunduses? Rahjaks peame ütleva, et jee on meie häda. Meil ei ole neid igal pool. Klubi töö aga kannatab selle all ja ei täida jään oma ülesandeid, ning kaotab tihti selle tähtsuse, mis klubil olema peab.

Teie külast on meil olemas rida andmeid, mis näitavad, et klubid, kus masjeline ümbruskond ja tarvilisel määral juhtivad jõude, laiendavad oma tegewust. Sääli viiakse tööd, mis klubi peab tegema, läbi ja omandab juba haridusmaja tööd kawa, kus tegewus palju laiemal alusel läheb.

On ka olemas lugemise tubad, kus tegewus elavamate kujunes ja klubi tegewust avaldas. Kuid need on mõned ühtlased. Suurem osa meie klubidest aga kiratsejib, ei suutnud oma kõrgusel seista. Sellest tulebki ka jee nähtus, et töötava jõudu mõõda nii muudetakse, nagu punastes nurkades ette nähtud, kus tegewus nii laialdane ei ole kui klubis, mis tihti mõnes ajunduses läbi jõe täib.

Meil on juba wälja kujununud need organisatsioonid, kes otsekohe poliit-hariduslikku tööd tegelikult teevad. Neid võib näha neljas järgus: haridusmajad, klubid, punased nurgad ja lugemistoad. Kõigil on siin üks siht — anda arenemist töötava kihile. Tegewus laieneb neis järkjärgult, algades lugemise tubadega — haridusmajani.

Kui meie enestele nüüd küsimuse ette paneme, kuidas eda edu poliit-hariduslikus töös paremini, wiljatamalt saaks arendada, eeskätt maal. Siis on seda siin raske ütelda, jee ripub nagu eelpool tähendatud, kohapääleste tingimustest — jõubude ja masjil rohtuist. Kuid üks on kindel, et meie praegu weel ei juuda igal pool klubi ülesandeid täita ja jään tuleks punase nurga tegewuskawa pääle minna. Tegelikult oleme seda ka täitki juba teinud.

Kende tegewuskawa ei hakka meie siin ühtlalt grutama, j. o. kuidas nende tööd järele kaupa on määratud. See on wiist kõigil teada. Meie wõtame aga niipalju omale ette, kuipalju ära juudame teha. Senini aga organiseerime ja kaswatame jõubude, kes tulewikus klubi tööd juhiks.

Ei ole tähtis paljas nimetus, waid jee, mida on võimalik täita ja edasi arendada. Seda saame kätte tööjõutse ja jõe koondamise läbi. Selleks on ka meil juba teatud kogemused olemas, mis seda kergendavad.

Rahkemata oleks weel palju jõudsamini wälisfooli — poliit-hariduslikus töös edenenud, kui ei oleks wanad kodanlied hariduseliidid ennemalt töötanud. Seft teatud takistajateks olid alguses need, kes kogu jõuga püüdis klubide tegewust jarnafes fihis edasi wiia nagu neil oli, kus ainult lärmitsehti, fihjetuleku hallitaid otiti ja tihti kõijuguste sahterdamistega maha jaadi.

Tööratwa klubid peawad need ollused juurteni häwitama, seft nad on tänapäewani ägedad klubi ja punase nurga wastafed.

Kuid jee meid ei kohuta, seft meie teame, et ka need wiimased kodanluse jäänused, mis siin weel ümber tolgendawad, on igawesti surmale määratud.

Punased nurgad, klubid, haridusmajad ja lugemistoad, on kõigile näidanud, et nad kindlat rada lähewad, walgustades oma ümbrust.

Klubil on juured ülesanded laialdaste hulkade kaswatamises ees. Kui meie seda tegelikult igal pool läbiwiia ei saa, siis koondame oma tööd — punase nurga ümber. Punaste nurgast arendame edaspidi oma tööjõulise klubi.

Punase nurga liige.

Bugri asunduse fooli elu.

(Nowgorodi kub., Waldai kreis.)

Meil siin asunduses töötab fool 4 rühmaga ja kahe õpejõuga. Praegu käib foolis 38 last. Fool on materjaalist kehwaht warustatud, kirjutasmaterjaal puudub täiesti, kuna raamatuteist juttugi pole. On olemas ainult 4 Mägi II jao lugemiku ja mõniskümme Wallneri aabituim. (Viimased praegusele õpewiisile ei wasta — on wananenud.)

Foolis on õpewiisiks wõetud komplek-

Esimene kooliõpetaja Punase Lipu aumärgi omanik.

Beeter Wasiljewitsch Stjhepkin, päris-orjusliku talumaisterahwa poeg, lõpetas naisrewolutsionääri Komalstaja abil kooliõpetajate seminari. 21. aastajest läks Stjhepkin Siptjõ külla Sorkowi kub., kus töötas üle 32 aasta, lastes läbi oma fooli umbes 5000 õpilast. Kõikidele kongressidele on kooliõpetajaskond Stjhepkin walinnud. Sm. Stjhepkin teeb suurt wäliskooli tööd naabrusel küllades. Meentraineline kehtkõigeasutaw komitee andis sm. Stjhepkinile Punase Lipu aumärgi, Ukraina talupoegade harimise eest.

Jüsteem: I rühm „Kool ja perekond“, II, III ja IV rühm „Meie küla“. Koolitöö jännib emakeeles, kuna Wene keel saab astutud aiena.

I rühmaga uuritakse perekonna ja fooli elu ja õpetatakse tundma töd joontid peres. On sellel alal töötatud kindel plaan wälja, mille järele lapjed ihe andmeid toowad. Neist saadud andmetest woolab terve õpetöö, j. o. woolimised janiist läbimindud ainetest, joonistuid jne.

Teise, kolmanda ja neljanda rühmaga uuritakse küla elu kindla plaanikawa järele. Siia puudub loodus, tödprotsejs, ühisfonna elu ja maateadus. Lapjed ihe korjavad andmeid ühiseit lastega kokkuseatud anketi abil. Saadud andmetest saab materjaal läbi töötatud ja rühmadesse ära jagatud. Siia alla käiwad ka ekskursioonid. Neist materiaalist jäänawad lapjed kofku diagrammid (lihtiad), mudelik, joonistuid ja ekskursioonidest saadud materjaalist kirjatatööd.

Organisatsiooniline elu kooslks: (omawalitjus) 1) koolis on olemas lastering (tema siht on läheneda pioneer-rühmadele); 2) raamatu sõprade ring; 3) puhtuse ja kooliwaranduse kaitsekomisjon; 4) laste kooperatiiv (koolis).

Siia tuleks ihefranis alla kriiputada seda, et lapjed ihefranis buwitatud on organisatsiooniliseit elust, mille tõttu on võimalus nende pääle kaswatusliseit küljest mõjuda.

Laste poolt on wälja antud seinaleht „Noor wõitleja“. Esimene nummer oli kehwapoolne, kuid teine nummer on märkja paranenud nii siiluliseit kui iluistratsioonis.

Õjegi mõneidel ajunikkudel näitab ustu-mata asi olewat, et lapjed jeejuguje tödga juuteliised walmis saama on.

Minute asi on paha, et bugrilased ei oska koolist lugu pidada ega aita kaasa. Koolimaja on wilettas feijuforras, mida arwustada ei oska. Minut siin abiks ei tule, waid aitab kirikut. Rõnda tõmmati hiljuti 10 puudane kell kirikutrni üles, mille seadmise kallal mitmed päewad töötatakse. Palgati kellaalõõja, kellele 12 rubla aastas maksetakse. Tehtakse korjandusi kiriku hääks. Keda siin lüpsatakse? Jkka Bugri ajunikkul!

Lapjed käiwad koolis, ei ole neil paberid ega julge. Puuduvad uuemad raamatud, keegi neid ei muretse. Wõeldakse, kui lapjed fooli on pandud, las riit annab, las riit parandab koolimaja — jee pole meie asi. Bugris on ainult üks arusaajam ajunik, jee on Jaan Elias. Tema pidi ka annetama kiriku hääks, kuid annetas selle raha koolile, ära tundes, et fool on nüüd sel ajal tarwilikum kui kirik.

Ajunikkul! Meie ei wõi jään siin külmaks päältwaatajateks. Teie lapjed käiwad koolis — hoolitsege nende eest rohkem. Minult jee teel wõime oma eesmärgile jõuda. Ronk.

Ajalehe sõprade ringide wõitlus ei ole enam faugel.

Kus weel ei ole eeltöödega alustatud, jään tuleb seda wiibimata teha.

Wiimane ei taha olla ajakirjanduse wäerinnal keegi, seft wõitlus selles wäerinnal tähendab wõitlust laiemate rahwahulkade filmaringi laiendamise eest.

Linna töölisel on mitmed tegeliseit ajunud sideme kindlustamisele maa ja linna wahel ning saadawad omal kulul talupoegadele maale lehte.

Kõige energiliseimalt wõitlewad maal ajakirjanduse wäerinnal kooliõpetajad.

Minult mõned ühtlased ei taha ikka weel ajaga kaasa sammuda, waid näiwad midagi ootama.

Miks waitiwad

õpetaja Uba, Miichkinos; õpetaja Reiberg, Walerjanowis; õpetaja Rohberg, Wriindas; õpetaja Nande, Teshklowos; õpetaja Walu, Rääbinos.

Aeg oleks ka neil häält teha.

„Edasi“ hoogtöö läbiwiimise

kommissjoni järjekordne koosolek peeti ära 11. weebr. Aruandest selgus, et „Edasi“ tiraasj wiimase nädala jooksul jälle 150 eksemplaari wõrra oli tõusnud. Uidje ei ole tiraasji tõusust jeni weel peatamist määrgata. (1—8. weebuarini tõusis tiraasj 350 eksemplaari), kusjuures tellimised päämijelt maa arwel on tõusnud.

Et ainelised takistused praegu ei võimalda kirjasaatjate nõupidamist kofku kutjuda Põhja-Lääne oblasti ei ka Leningradi tubermangus, siis otjustati kirjasaatjate ja kaastööliste nõupidamine ülesinnalises ulatuses kofku kutjuda kolmapäewal 25. weebuaril, kell 7 õhtul. Nõupidamisest wõiwad oia wõtta kõik „Edasi“ kaastööliied ja kirjasaatjad, kes endid toimetuses registreerinud on. Päewatord otjustati awalbada lähemal ajal.

Kuna „Edasi“ ilmunud küsimuslehti laugemateist nurkadeist, ikka weel kofku tuleb, siis ei saadud siin weel lugejate soovide ja arwamiste kofhta kindlat feisufofhta wõtta, waid töötati ümber ainult jeni toimetusesse tagasi tulnud ankeedid. 1. märtsiks otjustati küsimuslehtede ümber-töötamise andmed awalbada.

Et Põhja-Lääne oblastis lähemal ajal wastutawate tödliste nõupidamine ära peetaks, siis otjustati Eesti feftisiooni laudu ka jään ajakirjanduse küsimus päewatorda wõtta ning selleks wälja töötada erilised põhilauseid.

22. weebuaril pidu wastutawaks korraldajaks määrati sm. G. Teiter. Nõupidamisest seati kofku ka pidu programm. Uhtlasi otjustati selleks päewaks walmistada erilisi plakaate wastawate hüüdsõnadega jne.

Wõitlus nõuab ohwrid,

kuid ohwrid ei kohuta wõitlejaid.

Weel kindlamini read ajalehe ümber.

Sm. Korolewski, ajalehe Kirjasaatja-talupoeg, W. L. R. ühingu küla sekretäär. Tapeti kufakute poolt, kelle musta tegewust ta ajalehes paljastas.

Lunga kreis annab oma tegewusest aru.

Uuesti organiseeritud ajalehe sõprade ringid Lunga kreisis.

Belsko-Saborskaja wallas.

Seda (Sooda) asunduses: 1) Wikson Noobert — ringi esimees, 2) Kuura Leena — sõnumisaatja, 3) Siimon August — liige. Klinka asunduses: 1) Pihlapun August — ringi esimees ja sõnumisaatja, 2) Galt August — sõnumisaatja, 3) Danna Juhan — liige.

Miks waitiwad teised kreisid?

Krasnogori wallas.

Tsherinno asunduses: 1) Bürgema Elsa — ringi esimees, 2) Rängow Aleksander — sõnumisaatja, 3) Anderson Mife — liige. Darjano asunduses: 1) Jännes August — ringi esimees ja sõnumisaatja, 2) Rüütli Rudolf — liige, Dman Leonard — liige. Dfrowka asunduses: 1) Piir August — ringi esimees, 2) Sutt Arthur — sõnumisaatja, 3) Rats Rihard — liige.

Poliit-hariduslikkude asutuste hoogtöö festab weel kuni 1. märtsini. Kes senini weel kõiki võimalusi ära kasutada pole suutnud, tehku seda kohe!

1. detsembri hindamine.

Ujakiri „Klassivõitlus“ jm. D. Bögelmanni toimetusel annab viimastes numbrites 48 ja 49 1. detsembri sündmusi kirjeldades ja hindamisi. Et ajakiri ilmub Kominterni Eesti jektiooni väljaandel, siis patub see hindamine iheärallijelt huvi. „Klassivõitlus“ järele oli enne 1. detsembrit 1924 a. Eesti olukord jarnane: „Kodanlised partei tunjad, kes igajuguse sideme n. n. „rahvaga“ kaotanud, on viimased kullapennid omavalitselise riigile ja joimu tubli kaasabil onnelikult ära jahkerdanud ja laintawalt hoopjalt nii majanduslik kui ka poliitiliselt kriisist...“

„Sogafes poliitilises ohkonnas ajab fasciim omad juured juba dige sügawale — siit ja jaltt koostawad hääled, mis nõuawad wõimu haaramist...“ „Tõsta töölise arv suureneb, asuniku majandus wajub kofku. Sulgad ilmunud nullitfale ja nõuawad päälungimist“, D. T. lht. 9, nr. 48.

Nr. 49 jm. D. R. kirjutab: „Meil ei pruugi seda salata — oma klassi eelwäe falga organifatsioonilise nõrkuse tõttu ei torganud ta parajal ajal oma klassiwaenlastele tääki maffu.“

„1. detsembri töölise ülestõusu 1924 a. ei faa kõrwu feapa ei oma organifatsioonilise ühtluse, ei oma klassilise ifeteaduse poolest 1918 a. rewolutsioonilise liikumifega. Siis oli igale proletarlastele ifenejefst mõistatav, et „pu-naste wõim“ peab togafi tulema, kui feaduslik pärija pääle Sakfa töölise wõidu oma kurnajate üle“, lht. 9.

Nr. 48 kirjutab toimetust: „Rewolutsiooniline wäljaastumine jündis ilmapilgul, kus fogu ilma kapitalistlikud karjakubjad metfa poole wõitfifid ja karjufid: „hunt tuleb, hunt tuleb“. lht. 7.

Nagu näete, D. T. tõendab, et Eesti elas üle üldkriisi, kodanlus oli kifflemas, rahwahulgad ilmunud nullitfale ja nõudfid päälungimist. D. R. omakorda tõendab, et töölised ei olund nii klassiteadlikud, kui 1918 a. Toimetust ilteb, et rahwaswaheline kodanlus wotas wäljaastumist.

Sarnafes fegafes olukorras feadis D. T. tõendufel G. R. end lahinguwalmis, organifeeris falfafid, pani neid fõjariistu ju. Kell pool kuus hommikul 1. detf. 1924 a. afufid lõõkrühmad oma ülesandeid täitma. Järeldus: wäikearwuline lõõkrühm taganes furnuid ja fõjariistu maha jättes... „... ometi on fumnitund enneag-felt taganema...“ „Nii ei fumnud lõõkrühmad oma ülesannet... mitte täita“, lht. 12, nr. 48.

Mis fee tähendab, kui ühes kohas kirjutatakse, et hulgad nullitfale ilmunfid ja nõudfid päälungimist ning teifes kohas, et lõõkrühmad olid wäikearwulifed ja ei fumnud oma ülesannet täita? Üks taheti, fas hulgad ei ilmunud nullitfale ehk neid hulke ei fafutatud, kes rewolutsiooni tahtfid teha. D. R. labendab felle küsimuse järgmifelt: „Kui fõjariistadeta mafs nullitfale ilmun, siis liiuitke ta kodanluse lõõkfallade poolt kofe puruks“, lht. 10, nr. 49.

Et kodanluse lõõkfallad hulkafid puruks ei lõõnud, siis on kindel, et hulgad nullitfale ei ilmunud. 149 prot-fefsi ja fm. rompi tapmife puhul ei prot-fefteerinud hulgad ifegi wäike ftreitiga. Wõib ütelda, et juhif keelafid fregid ära ja keelafid ära ka nullitfale ilmunife. Sarnafst lollufst ei wõi aga uskuda.

Milles feifab siis 1. detsembri kaotufe põhjus?

D. R. wõtab kodanluse ajakirja „Sõ-duri“ abiks ja tõendab, et „ilmapiik wäl-jaastumifeks poliitilifelt oieti oli tabatud“, kuid ei too edafi „Sõduri“ põhjendust, mis fäib: „nad ei fumnud arwestada meie hukade wäga fuurt taga f-foidlikult igajuguses poliitilises af-fäaris ja fäitfewäe fõjalis-fõlb-ist wäartust mida fõna fõffes mõttes ala hinnati“.

Mida D. R. ütlemata jättis on ometi „Sõduri“ olemas. Sulgad ega fõja-wägi ei olund ülesastumifeks walmis.

Kaotuste põhjuste kohta ütleb D. T.: „Siin oli rida puht fõjalifi puu-dufi...“ (lht. 12). Lõõkrühmal ei lähe kor-da mitme puhtfõjalife wigade päraft wal-lata kindral-kraapi... (lht. 12). D. R. on famas arwamifes. Rewolwer ja pomu, mis ei lõõnunud, olid füllid, et 1. detf. ülesastumine hukkus.

Ning felle järeldufena walitjes Gestis äärmine terror. „Gesti jündmused olid Ingilife härral“ asjalisteks andmeteks ta fihutusfõöl ühife wäerinna loomifeks Rõu-fogude Wenemaa wastu...“ (Klassivõit-lus“ nr. 48).

„Klassivõitlus“ nr. 49 tahab D. R. ot-fufele jõuda, kes 1. detf. ülesastumine oli wandefeltstik ehk enamlik rewolutsiooni-line?

Et 1. detf. ülesastumist enamlikuts teha, wõtab ta abiks wõrdlufe püffinõõbi ja kuldraha wahel, siis lam-ba-määgimife ja inglite mäsju. (lht. 10—11).

Igaüks faab aru, fas „püffinõõp, lam-ba-määgimine ja inglitemäs“, wõib rewol-utsiooni hindamifes mingifugufeks and-meks olla ehk ei.

Lenin feadis enamliku ülesastumife päättingimufeks ifta: 1) ülesastumine ei tohi olla falandu, peab tuge-nema mitte partei, waid rahwa eelwäe klassi pääle; 2) ülestõu-s-mine peab tugenema rahwa re-wolutsioonilife tõrju pääle ja 3) rahwa eesrinna aktiifjus peab kõige fuurem olema ning kui kõige fuure-mad on kõhklemifed waenlaste ridades.

Kui neid kolme tingimust ei ole, siis ei ole ülesastumine enamlik, waid blankist-lik-wandefeltstik.

Need artiklid „Klassivõitluses“ oleta-wad, et neid tingimust ei olund ja D. R. tõendab, et neid ei wõigi olla (lht. 10). Mis fee tähendab? See tähendab, et üles-astujad falandu järele mõtlefid haarata wõimu, nagu seda blankistid ja anarkifst Bakunin mitmel korral katfus, mis mõni-ford üffikus linnas ifegi mitmeks tunnits õnnestas.

Järelijelt tuleb otustada, et 1. detf. ülesastumine ei olund enamlik, waid oli blankistlik-anarkistlik ja fee tõttu ei wõinudki õnnestada.

Edaspidifeks ülesandeks feab D. R. fõ-jatehnika õpimife ja ainult felle. Kulla D. R., fõjatehnika on tarwiline ja hädasti tarwiline, kuid tuleb meelefpidada ifta, et hulgad peawad rewolutsiooni f-walmis olema ja mitte kommunistlik partei iffi ei wõi rewolutsiooni läbi, waid rewolutsiooni wiib läbi töölifeteklaf wäkekodan-likfude fihtide (fehwalnpoja inc.) toetufel ehk erapooletufel ja kommunistliku partei juhata-fel.

D. R. tähendab: „Peab lõpuks kriifpu pääle tõmbama fogu töölifeteliikumifele Gestis, mis fõrgjoonelifelt enamline olund.“ Soowitan töölifete liikumifele kriifpu mitte pääle tõmmata, waid kriifp tuleb pääle tõmmata fellele poliiti-fale, mida on aetud fefst fee ei ole enamlik ja fangeltki mitte enamlik-fõrgjooneline.

Lõpuks mõned parandufed Wenemaa töölifeteliikumife ja wõitlufe kohta:

1) D. R. kirjutab: „1905 a. rewolutsioon ei lõõpnud töölifeteklafi wõiduga; Moskwa töölifete fõjariistus ülestõus detfembris äpardas.“

Moskwa fõjariistalift wõitlust 1905 a. ei faa wõrrela 1. detf. 1924 a. Tallinnas. Moskwas wõitles fogu töölifeteklafi barri-kaatid, Tallinnas pundufid barrikaadid ja wabrifud wõitafid. Lenin räägib 1905 o. hukadeft, D. R. 1925 a. falgafefst. D. R. räägib püffinõõpfe, inglite mäsjust ja lambalikult määgimifef, Lenin aga töölifete klassifid ja kurnatufid.

2) D. R. tõestab: „Oktoobri rewolutsioonis alles kolmandal-ueljandal päewal mäsfiline liikumine algas.“

Arusaamata kust ta farnafed andmed on wõtnud? Wenemaal Peterburis hulgad tulid nullitfale enamliku partei wastu-olekul juba juuli algul 1917 a. ning Ok-toobril oli hukade wäljaastumine juba nii laialine, et walitfus ei faanud tõffelt wastupaneku pääle mõtelbagi.

Asjatu on Oktoobri rewolutsiooni blan-kiiflikult-trotskiflikult kujutada, fefst seda te-gid igaforti fõtid juba ifegi. See on meil teada ja fee afja ei muuda.

Oktoobri rewolutsioon oli mäsfiline - enamlik ja ainult fepäraft läks fee korda.

Lõpuks peab füll ütlima „Klassivõit-lus“ toimetaja fõnadega: „Kui hunti hiiüad“ ning wastama D. R. ütelifega talle endfele ja teistele kelledest jutt: „Gesti töölifete ülestõusmine annab felle küsimuse fäitumifeks riikliku materjaali, mille fõelumine siis tulu wõib tulla, kui fee rewolutsioonilife klassivõitlufe tules tõesti läbi feeditafte, aga mitte ainult lambalikult felle kallal pähe õpitud kõlfju-fid ei määrgita, et aga — ennafst laiafs puhuda.“

Sm. D. R. ja D. T. ning teifed — ei mafja määgida furnufehadel ega kannata-wa töölifete turjal, waid tuleb tõffelt tõlle anda ja blankistlik-trotskiflik poliiti-fika liin „fõrgjoonelifeks“ enamifeks we-nitada. Leninlik-enamlik wõitlufe-liin on ka Gesti töölifeteklafile omane ja seda liini ei mafja wassida ja oma ifepäralift afemele toppida.

Misugust liini D. R. ajab faab aru ta enefe ütelifelt: „Määgitafte palju ka Gesti töölifete ülestõusmife juures „blankismist“ — wandefeltstik ettewõtte. Paljud ostawad waewalt blankismi wäljaütelda, fepäraft peab arwama, et nad felle tähendufefst weel wähem teawad.“ Nr. 49 lht. 10.

Tõepoolest töölifed ei faa kõiki keerulifi wõrasteelife fõnu farnafelt wäljaütelda nagu, wõib olla, D. R. ja intelligents, kuid töölifed oma koha ja teda on praegu raske ninapidi nii labajelt wedada, kui ehk mõnigi tahab. B o l f c h e w i f.

Kirjandus.

Ujakiri „Klassivõitlus“ nr. 48 ja 49. Ilmub jm. D. Bögelmanni toime-tufel ja Kominterni Eesti jektiooni wäljaandel iga kuu kaks korda, iffiit nummer 25 fop.

Iga ajakirja ilmunist Gesti keeles peab terwitama, fefst et meie kirjandufeturj fellel alal on hirmus waene. Tarwidus on aga ifiisti olemas, feda enam, et ühis-fondlik aktiifjus üldifelt wiimafel ajal kasmab. Ujakirjas on huwitawad jm. D. R. artiklid. afk nendefst, päälkirja af „3 lma Leninita — Lenini jälgedes“ — on huwitaw pääle fiju oma fiji poolest. Lugejad arwawad, et fiiin antafte Lenini hindamine täies ta ulatus, kuid ekfivad. Kirjatilis feifab muu feas:

„Wõõda on aasta fellest, kui lahtus õpetaja ja juht, kes Wenemaa re-wolutsioonilife töölifete hukade ees-õttas fammundes need hulgad enam kui weerandfaja-aastase kasmatamife, fooli-tamife, harjutamife, igafilife ettewal-mistamife järele Suures Oktoobris wõidule wiis... (minu fõrendus. Lugeja).“

See on siis täieline Lenini hindamine. Leninit wõetafte kui ainult Wene töö-lifete juhti. Ujakirja wäljaandjat meele-spidades wõis ifiisti enam loot. Ainult lõpuks tehtafte wäifene waimustaw hüüd: „Leninita — Lenini jälgedes! Siis on meie lõpulik ja otustaw wõit kindel, mitte ainult Rõufogude Wenemaal, waid terwes ilmas.“

Loomuline on, kui Rõufogude Wenemaa wõitmataks jääb, et siis ka fogu ilma rewolutsioon wõidab. See on wastuwaid-lemata tõde. Kuid tõenäoline ei ole fee, kui D. R. wõtab Leninit, kui ainult Wene töölifete juhti. Ometi peaks teada olema, et Lenin on fee, kes kommunist-likule Internationaale alufe pani, et Le-nin on fee, kes fogu ilma töölifeteklafile wõitlufe liini ilmafija algul fätte juhata-s. Kommunistlik Internationaal on fee, kes otustas fõigi maade kommunistlikud parteid enamlustada leninismi alustel. Kommunistlik Internationaal on leninlaste Internationaal. Wõib ehk ütelda, et D. R. ei feadnud fiiin ülesandeks Leninit walgu-s-tada, kui fogu ilma kurnatawate juhti, fee wõib tõfi olla, kuid tõfi ei faa enam fiiis olla, kui meie wõtame teife D. Bögelmanni artikli „Edafi“ nr. 17, 21. jaanuaril 1924 a.: „Lenin ja Marx“, kus Leninit kujutatakse famuti kui ainult Wenemaa töölifeteklafi juhti. Siin on waidlufed afja-tud, fefst mitte iffi Wenemaal, waid fogu ilmas on teada, et Lenin ei ole iffi Wene, waid fogu ilma kurnatawate juht. Lenin pārandas fogu ilma kurnata-watele Rõufogude Liidu, kommunistliku Internationaali ja õpetufe — leninismi.

Teine ebatõelikus on D. R. tõendus ar-tiklis „3 lma Leninita“.

Mii faua kui Lenin partei eesõttas feifis, oli loomulik, et ka partei poliiti-fika ja taktika kohta kahtlust ei tõusnud.

Edafi tooh D. R., et Wenemaal aasta wältel on olund katked ja „teine katse fa-mal alal tuli aasta lõpul — Trotski küfi-mus.“

Tuleb wälja, nagu ei oleks W. R. R. parteis ei Trotski ega teife wäikekodanlikke nähtufi wälifstel mõjudel awalikuts tulnud ennem, kui Lenini fuurema järele. Iffi ifta ei fõnnita wõolu ega waadet, waid ühis-fondlik olukord annab wõimalust ifhel ehk teifel õpetufel ja wõulul tekkida. Idealist-likult küsimusi waadelda ifta ei faa. Trotski küsimus ei tulnud esimene ford nähtawale pääle Lenini furma 1924 a., waid juba 1903 a., kaskfõmmend ifts aastat warem.

Kirjatilis „Kui hunti hiiüad“... kirjutab toimetaja: „Hispania on juba oma afumaadel werifeid haawu faanud ja Brantjusmaa kapitalistid, kardawad, et fee liikumine (Wõhja-Afrikas) ka naabrufes olewatel Brantfufe afumaa-del wõib tuld wõtta.“ nr. 48.

Tõfi, et iga imperialistlik riik kardab afumaade liikumist, feda enam Brantjus-maa, kus on kommunistlik partei, kes fõ-giti feda liikumist kaaja aitab (wiimane wäljaastumine parlamendis fm. Dorioti poolt). Kuid fiiin unustatafte ära ainult kapitalistide omawahelife fifflemifed ja lahkuminekud. Küsimufes puundatafte His-pania afumaa liikumist ning unustatafte täiesti, et felles liikumifes wastumifi feifid mitte iffi afumaa rahwas Hispaniaga, waid wastumifi feifid ka kaks imperialist-likku fuurriift: Inglismaa Hispania felfa-taga ja Brantjusmaa afumaa felfataga. Siin oli wõitlus ka Brantfufe ja Inglis-maa wahel Wahemere ja Gibraltari kitfufe

pāraft. Kui feda oleks arwele wõetud, siis oleks artikkel wähe teife kuju ja fiju oman-danud.

Siis on wäifene artikkel „9. jaanuarist“, mille fappa on lõõbud Mõrgioja wemmal-wārs. Pääle felle on R. Wakmani „Trots-kismus ja leninismus“, mis lihi-dalt puundatab permanentfet teooriat ja oktoobrit. Rahju, et jm. R. W. „Oktoobris“ ei walgusta lahkuminekuf punkte leninlaste ja trotskifide wahel, waid ainult iftele, et lahkuminekud olid ja muud midagi. Siin ongi fee ifts alustefst, et trotskifid m a s f i tahtufst rewolutsioonis eitawad.

Teifed artiklid on pühendatud Gestimaa jündmufte walgustamifeks ja hindamifeks, milledest ifeäransis tähelepanemife wäärt D. R. „1. detsembri jündmused.“ Soowitan fõigile feda lihiifelt kirjatilis luge-da, et näha kuidas kirjutama ei peaks ja kuidas ei wõi 1905 a. wõrdlufeks wõtta ja oktoobripõõret feletada, ja mis ifhtlafi tõele risti wastu fäib. (Nr. 49, lht. 9—10—11).

Seda artikfelt arwustada ei faa, fefst ta arwustab ife ennafst. Teine artikkel D. T. poolt „Gesti tõõrahwa wõitlufe wäerind 1. detf. 1924 a.“ annab üle-waate ülesastumifefst ja näitab, kuidas artikli kirjutaja küsimust fegab. Määgib, et hulgad tulid nullitfale ja et wäikear-wuline lõõkfall oma ülesandega haffama ei faanud. Kirjutaja on näha fõjamees ja unustab fõik muud rewolutsiooni tingimu-fed. Kirjeldus fiffelijelt on famane, mis Gesti walged lehed tõid, ainult juure on lijatud omapārane järeldus. Pääle nende feffkoha artiklite on weel mõned artiklid, nagu jündmufstik ju.

Huwitaw luge-da kui materjaal, mida fõo-witada wõib. Rahju ainult, et kirjutajad wähe tuttawad näewad olewat leninismi põhimõtetega ja ifdfe rewolutsioonilife wõitluskõiguga Wenes kui ka mujal, mis ei anna neile wõimalust andmetefst enam-likke järeldufi teha.

Nr. 48 on 12 lehte fuur ja nr. 49 — 8 lehte fuur. Sarnafe fõlidife wäljaandja poolt oleks wõinud ifiisti fõurikamat aja-kirja loota.

Ainult ifheft afjast wõib järeldada, nagu tahaks „Klassivõitlus“ nüüd ka hukade arwamifega rehfeadada, fefst algades nr. 49 haffab ta ka „h“ tähte fõna ees tarwi-tama, mida feni wasturewolutsioonilifeks peeti. Ka omapārane famm edafi lähene-mifes hukadele!

Üks lugeja.

Teadaanded.

Esmapäewal, 16. weebr. on Hari-dusmaia teatri (näiteringi) üldkoosolek kell 8 õhtul. Päewakorras on tahtfad kü-simufed, millepāraft fõik teatringi kirju-tanud liikmed, G. T. U. näiteringi liikmed ja endifed teatri tegelafed, feda teatri küsimus huwitab, koosolekule ilnuma peawad.

Wast. instruktor-organifaator.

Esmapäewal, 16. weebr. kell 8 õhtul on Haridusmajas feinalehe redkollegiumi, ringikirjafaatate ja teiste kaastõõliffe ühine koosolek. Päewakorras: 1) Aruanne feinalehe ülesannetefst ifdfe ja eriti klubis. 2) Järgmife numbril wäljaandmine. 3) Red-kollegiumi walimine. 4) Mitmesugust.

Walutafte ilnuma fm. fl. Kipfi, Tam-bergi, Leimeri, Kure, Rannaleeti, Sāret, Mefi. Jeat, Mahfati, Jul. Eljast, Winer-feldti, Jõedārt, Orlowi, Dona, Broofi, Wāll-Martinfoni, Maslowat, Salli, Wāfit, ja fõiki fe fimehi kirjandufe ja teistefst ringideft kes feni feinalehte kaastõõd tei-nud ja afjast huwitatud.

Ningi kirjafaatatel ilmunine junduslik ringi diftõplini põhjal; kellel kaastõõd olemas — wõtku kaaja.

Seinalehe redkollegium.

Täna teatrites:

Atadeem. riiklik ooperi ja baleti teater «Конек-Горбунок».

Atadeemiline riiklik drama teater „Женитьба Фигаро“.

Atadeemil. riiklik wäike ooperi teater „Пигмалион“.

Riiklik fuur draamateater

„Слуга двух господ“

Rahwamaja

Päew.: „Макс и Морис“

Õhtu.: „Разбойники“.

Punane teater.

„Товарищ Семивзводный“.

Teater „Юных Зрителей“.

„Положения Тома Сойера“.

Muufikiline komöödia

„Марш“.

Wastutaw toimetaja: A. Trenseldt.

Wäljandaja: Eesti Kirjastuse Ühjus

Kubermangu

Rahandusosakond.

Kubermangu Rahandusosakond annab teada makside maksjatele, et nende arvatud makstud võetavate vastu päälse kubermangu rahandusosakonna ja Riigi parga, ka Kommunaal panga ja selle osakondades.

Antakse üldiselt teada järgmist:

1. E.R.W. Liidu kehtivadele komitee ja rahwafomisjariide nõutogu määruse järel 16. jaanuaril s. a. („Sõwestia“ nr. 18, 22. jaanuaril 1925 a.) muudetavale § 2 redaktsioon-stempelmaksu seaduse järel järgmised ettevõtted:

a) riiklikud (nende hulgas ka kommunalsed) ettevõtted, mis peetakse ülemal üleriiklikudel eht kohalikel abinõudel eelarve korras;

b) kommunaal ettevõtted, mida peetakse ühiskonna hädavajaliku a termiisid ülesandel, aga nimelt kanalatsioon, mustusewep, weewarustuse ja walgustuse ettevõtted, ning desinfektsiooni tojad, kui neid asutusi kajutawad kommunaal majapidamise organid ilma neid rendide andmata.

Käesolew määrus hakkas maksma 1. jaan. 1925. aastal.

Selle tõttu pannakse ette abinõud tarwitusele võtta stempelmarkide maksmiseks kõigile aktidele ja dokumentidele, mis anti kas täiesti ilma stempelmarkiteta kuigi ettevõtete ojamõtel, mis nagu loõstusmaksust wabastatud, kajutafid 1. jaanuarini s. a. kergendusi stempelmaksust.

See maks tuleb ära maksta stempelmaksu seaduse instruksiooni 14 punkti korras kahe nädala jookjul selle kuulutuse avaldamis- päewast arwates.

Ülalnimetud aja möödumise järel võetakse stempelmaksu mitte maksjad wastutusele seaduse 15. ja 16. punktide põhjal.

2. Tuleb lähele panna ja tarwitusele võtta, et kehtkoha seletuse järel kõik weo kohta käiwad aktid ja dokumentid, kui ettevõtetel ja isikutel, kes oma vääle wõtawad wedu, ei ole oma weoabinõusid, peawad maksma stempelmaksu, kui lepingu järel wõetud töö dokumentid, s. o. kirjalikult tehtud 1/2 protsi. ja juuõnal tehtud — 1/10 protsi. juurufelt.

Kubermangu Rahandusosakond.

Sm. W. Kingisepa nimeline Eesti tööliste haridusmaja.

Kolmapäeval, 18. weebr. kl. 8 õht.

Kõne = õhtu.

Nime:

„Saaremaa töörahwa ülesastumine 1919 a.“

Kõneleb sm. W a l m a n n.

W. A. P. S. lub. kom. agit.-prop. osak. Eesti sekkoon.

Sm. W. Kingisepa nimeline Eesti tööliste haridusmaja.

Teisipäeval, 17. weebr. s. a.

Teise astme marksiist-leninismi ringi järjelordne istang.

Algus kell 8 õhtul.

Keisnädalal, 18. weebr. s. a.,

Esimese astme marksiist-leninismi ringi järjelordne istang.

Algus kell 8 õhtul.

Dr. Grünberg

Wõtanije (end. Snamensk.) ul. nr. 2, 25. Oktobri prospekti nurgal, telef. 562-37 — Wastu- wõte iga päew kella 9—12 h.m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Wraegusaja arstimisabinõud.

Sihtis (914) ja tripper (terawaf. ja krooniline). Snguorgaanide igakülgne arstimine.

Kusnetski haigemaja Kusnetski ul. 7, telef. 180—52. Wastuõtm. kõigile spets. professeorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alakõiged wõid (naisterahwastele ja juuõitamise). Ras- tejalafete Huematel met. järelewas- toniult. tamine ja arstis. Sihtis 914 tripper terawaf. ja nine. baarstim. ja kuuõit. Snguõimetuse masi. ja elektris. ham- baarstim. ja kuuõit. hamb. Arstide kutsum. koda.

22.
weebr.
kell 8 õht.

Haridusmajas

„Edasi“ pidu

Riigi konserwatooriumi õpilaste, Haridus- maja näitlejate ja Petrogradi-Wiiburi poole klubi meestekoori lahtel laastegemisel.

Programm:

A. Kontsert:

Soolo ja duett Witinghof ja Gulewitsh.
Tenori soolo * * *
Baritoni soolo * * *
Sopraano soolo Chembrowskaja.
Ballett * * *
* * * Grebs.
Meestekoor Petrogr.-Wiib. p. klubi poolt.

B. Teater: „Krimmed“

D. Lutsu nali ühes waatuses.

D. Lawastus:

„Päew toimetuses“

kus kujutatakse meie tünditangelaste elu.

== Waheagadel — orkester. ==

Lõpuks —

noh, kas teie „Edasi“ pidudel veel ei ole käinud ja ei tea, et siin lõpuks alati hää meeleolu tekitab!!!

Nii la nüüd.

Piletist saab iga energilisema seltsimehe käest.

Eesti Kirjastuse Ühisuse

1925 a. jaanuarikuul ilmunud uudised:

N. Lenin (W. J. Ujanow)

Noorsoo kaswatuselst

Toim. B. Peterjon

40 lht.

Hind 20 kop.

N. Lenin (W. J. Ujanow)

Ühistegemusest

Tõlk. W. Kirif

36 lht.

Hind 20 kop.

N. Lenin (W. J. Ujanow)

Tööliste ajakirjanduse ülesanded

N. Trenfeldti tõlge

N. B. Kowitski eesõna ja märkused

128 lht.

Hind 60 kop.

B. Peterjon

Leniniism ja trotskism

60 lht.

Hind 20 kop.

J. Palwadre

Trotskismi alused ja leninism

144 lht.

Hind 40 kop.

N. Lenin (W. J. Ujanow)

Nõutogude wabariit

32 lht.

Hind 15 kop.

Mälestused
Leninist

72 lht.

Hind 30 kop.

N. Lenin (W. J. Ujanow)

Töölisklass ja talurahwas

24 lht.

Hind 12 kop.

Jack London

Tõlk. A. Lufin

48 lht.

Wastuhakkaja

Hind 15 kop.

Victor Margueritte

Tõlk. Kätsepp

200 lht.

Kaaslane

Hind 1 rubl. 25 kop.

John M. Synge

Kangelane

Tõlk. W. Kätsepp

Komöödia 3-meis waatuses

Osajisi: 6 naisterahwas, 8 meeste- rahwas, talupojad.

Tegevus sünnib Mayos, mitte kangel külast ookeani tühjal kaldal. Esimene waatus on õhtul, teine ja kolmas järgmisel päeval

86 lht.

Hind 75 kop.

Woldemar Gwart

9. jaanuar 1905

48 lht.

Hind 15 kop.

Eesti Kirjastuse Ühisus

Leningrad, Fontanka, 27.

Wastutawa
töölise naine

Nali ühes waatuses

Osajisi: 1 naisterahwas ja 2 meester.

Neg: Olewif. Sissefede kistne tuba

16 lht.

Hind 20 kop.